

VERSLO LIUDIJIMĄ ĮSIGYJANČIO GYVENTOJO ATMINTINĖ

Turinys

I. Įžanga.....	3
II. Veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, apibūdinimas	4
2.1. Veikla, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą	5
2.2. Verslo liudijime nurodoma informacija:	9
III. Verslo liudijimų išdavimo, pratęsimo ir pajamų mokesčio sumokėjimo tvarka	9
3.1. Kur įsigyti verslo liudijimą?	9
3.2. Ar verslo liudijimą įsigijusio gyventojų vykdomoje veikloje gali dalyvauti kiti fiziniai asmenys?	11
3.3. Kokius dokumentus turi pateikti norintieji įsigyti verslo liudijimą?	11
3.4. Per kiek laiko išduodamas verslo liudijimas?	12
3.5. Kokiems laikotarpiams išduodami verslo liudijimai?	12
3.6. Fiksuoto dydžio pajamų mokesčio sumokėjimo ir grąžinimo ypatumai	13
3.6.1. Koks yra fiksuoto dydžio pajamų mokestis?	13
3.6.2. Kiek ir kur reikia mokėti įsigyjant verslo liudijimą?	13
3.6.3. Kada fiksuoto dydžio pajamų mokestis turi būti papildomai sumokamas arba grąžinamas?	14
3.7. Kokia tvarka pratęsiamas verslo liudijimo galiojimas ir kokia tvarka išduodamas naujas verslo liudijimo egzempliorius?	15
3.8. Kieno prašymu verslo liudijimas pratęsiamas arba išduodamas naujas verslo liudijimo egzempliorius?	15
IV. Veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą , apskaita	16
4.1.1. Žurnalo pajamų dalies pildymas	18
4.1.2. Žurnalo išlaidų dalies pildymas.	18
4.2. Veiklos vykdymo vietoje privalomi turėti dokumentai	21
4.2.1. Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo dokumentai	21
4.2.2. Prekių, medžiagų ir žaliavų įsigijimo dokumentai	24
V. Verslo liudijimą įsigijusio gyventojų teisės, pareigos ir atsakomybė	25
5.1. Kokias teises įgyja gyventojas įsigydamas verslo liudijimą?	25
5.2. Kokių teisių verslo liudijimas nesuteikia?	27
5.3. Kokios yra veiklą pagal verslo liudijimą vykdančio gyventojų pareigos?	28
5.4. Kokia yra verslo liudijimą turinčio gyventojų atsakomybė už mokestinių prievolių vykdymo tvarkos pažeidimus?	29
5.4.1. Gyventojų atsakomybė už ūkinės ar komercinės veiklos pažeidimus	30
5.4.2. Atsakomybė už deklaracijos pateikimo tvarkos pažeidimą bei mokesčių vengimą	30
5.4.3. Atsakomybė už apskaitos reikalavimų nesilaikymą	30
5.4.4. Atsakomybė už valstybinio socialinio draudimo įmokų nemokėjimą	30
5.4.5. Atsakomybė už privalomojo sveikatos draudimo įmokų nemokėjimą ar netinkamą mokėjimą	31
5.5. Verslo liudijimus įsigijusių gyventojų veiklos tikrinimas	31
5.6. Verslo liudijimus įsigijusių gyventojų teisė užginčyti pareigūnų veiksmus	31
VI. Valstybinis socialinis draudimas	32
6.1. Kokia valstybinio socialinio draudimo rūšimi privalomai draudžiasi verslo liudijimus įsigiję gyventojai?	32
6.2. Kokie yra pagal verslo liudijimus veiklą vykdančių gyventojų valstybinio socialinio draudimo įmokų dydžiai?	32
6.3. Kada pradedamos skaičiuoti valstybinio socialinio draudimo įmokos?	32
6.4. Kaip apskaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos?	32
6.5. Kaip turi mokėti valstybinio socialinio draudimo įmokas asmuo tuo pačiu laikotarpiu įsigijęs kelis verslo liudijimus?	33
6.6. Iki kada reikia sumokėti valstybinio socialinio draudimo įmokas?	33

6.7. Kokiais atvejais verslo liudijimus turintys asmenys gali nemokėti valstybinio socialinio draudimo įmokų?	34
6.8. Kokios socialinės garantijos yra teikiamos mokantiems valstybinio socialinio draudimo įmokas asmenims?	34
6.9. Kur mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos?	34
6.9.1. Valstybinio socialinio draudimo įmokų kodas	34
VII. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų sumokėjimas	35
VIII. Pajamų, gautų iš veiklos pagal verslo liudijimą, deklaravimas	36
8.1. Ar gyventojas turi teikti Pajamų mokesčio deklaraciją?	36
8.2. Kokios formos deklaraciją pildyti ir teikti?	36
8.3. Ar iš veiklos pagal verslo liudijimą pajamų galima atimti patirtas veiklos išlaidas ir pasinaudoti pajamų mokesčio lengvatomis?	37
8.4. Ar pajamos, gautos iš veiklos pagal verslo liudijimą, įskaitomos į gautas gyventojų metines pajamas?	37
IX. Pajamų mokesčio dalies skyrimas paramos gavėjams	37
X. Gyventojų registravimas PVM mokėtojais ir PVM mokėjimo prievolės	38
10.1. Dėl prekių tiekimo ir paslaugų teikimo atsirandančios PVM prievolės	38
10.1.1. Kada veiklą pagal verslo liudijimą vykdančias gyventojas privalo registruotis PVM mokėtoju?	38
10.1.2. Kaip apskaičiuojama į biudžetą mokėtina PVM suma, kai PVM mokėtoju neįsiregistravusio gyventojų einamųjų metų pajamos iš veiklos pagal verslo liudijimą viršijo 45 000 Eur ribą?	39
10.1.3. Kas neįtraukiama į registravimuisi nustatytą 45 000 Eur ribą?	39
10.1.4. Nuo kada PVM mokėtoju neįsiregistravęs gyventojas turi pradėti skaičiuoti į biudžetą mokėtiną PVM?	40
10.2. PVM prievolės, atsirandančios dėl prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių	40
10.2.1. Kada atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtojais dėl prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių?	40
10.2.2. Kokios prievolės atsirastų gyventojui, turėjusiam registruotis PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimų iš kitų valstybių narių, tačiau juo neįsiregistravusiam?	41
10.3. Prievolės registruotis PVM mokėtoju atsiradimas dėl kontroliuojamų asmenų	41
10.3.1. Kada keletą juridinių asmenų kontroliuojančiam gyventojui atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju?	42
10.3.2. Kada gyventojui, kuris kartu su susijusiu asmeniu kontroliuoja (valdo) keletą juridinių asmenų, atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju?	42
10.3.3. Kada ekonominę veiklą vykdančioms sutuoktiniams atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtojais?	44
10.3.4. Kada atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtojais dėl kontroliuojamų asmenų prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių?	45
10.3.5. Kokios yra PVM prievolės, jeigu kontroliuojami asmenys, esant prievolei registruotis PVM mokėtojais, jais neįsiregistruoja?	45
10.4. Prievolė registruotis PVM mokėtoju dėl paslaugų įsigijimo iš užsienio valstybių	45
10.5. Prievolė registruotis PVM mokėtoju dėl paslaugų teikimo kitose valstybėse narėse	45
10.6. Kada gyventojui, atsiranda galimybė taikyti SVS?	45
10.7. Dėl prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo kitų valstybių narių neapmokestinamiesiems asmenims	46
XI. Rekomenduojami leidiniai (paaiškinimai).....	46

VIRTUALUS BUHALTERIS Į APS JUMS:

- ✓ Užpildys deklaraciją
- ✓ Suskaičiuos mokesčius
- ✓ Išrašys sąskaitas

I. Įžanga

Verslo liudijimas – tai dokumentas, patvirtinantis nustatyto fiksuoto dydžio pajamų mokesčio sumokėjimą verčiantis individualia veikla ir (arba) nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomos veikla, jeigu šios veiklos rūšys įtrauktos į **Veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, rūšių sąrašą**¹ (toliau – Sąrašas), patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797 „Dėl Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių ir **Veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, rūšių sąrašo patvirtinimo**“² (toliau – Nutarimas).

Ši supaprastinta pajamų mokesčio sumokėjimo forma taikoma tik gyventojų³ pajamoms, gautoms iš atskirų rūšių prekybinės, gamybinės ar paslaugų bei nuomos veiklos, apmokestinti. Be to, ir pati veikla, vykdoma įsigijus verslo liudijimą, turi būti savarankiška veikla, kuria versdamasis gyventojas siekia gauti pajamų per tęstinį laikotarpį. Verslo liudijimą turinčio gyventojų veiklos santykiai su kitais asmenimis iš esmės turi skirtis nuo darbdavio ir darbuotojo santykių ir neturėti įprastiems darbo santykiams būdingų požymių: susitarimo dėl darbo apmokėjimo, darbo vietos ir funkcijų, darbo laiko, atostogų ir pan. Vykdydamas veiklą, kuria **verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą**, gyventojas pats sprendžia su veikla susijusius klausimus, pats dengia jo veiklos vykdymo išlaidas ir užtikrina, kad jo faktiškai vykdoma veikla neišeitų už veiklos, apmokestintos nustatyto fiksuoto dydžio pajamų mokesčiu ir įrašytos verslo liudijime, ribų.

¹ Sąrašas išdėstytas nauja redakcija bei pakeistas jo pavadinimas. Naujos redakcijos Sąrašas taikomas išduodant verslo liudijimus bet kuriam 2026 ir vėlesnių metų laikotarpiui. Pakeitimai patvirtinti 2025 m. lapkričio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 811 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1797 „Dėl Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių ir Veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašo“ pakeitimo“.

² Nuo 2025 m. gruodžio 1 d. pakeistas Nutarimo pavadinimas, kurio pakeitimas patvirtintas 2025 m. lapkričio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 811 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1797 „Dėl Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių ir Veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašo“ pakeitimo“.

³ „Gyventojų“ sąvoka leidinyje vartojama pagal GPMĮ 2 straipsnio 2 dalies apibrėžimą: „Gyventojas – nuolatinis ir nenuolatinis Lietuvos gyventojas“.

Šioje atmintinėje apžvelgiama, kokią veiklą gyventojas gali vykdyti įsigijęs verslo liudijimą, kokie yra fiksuoto dydžio pajamų mokesčio už verslo liudijimą sumokėjimo ir grąžinimo ypatumai, kokios yra verslo liudijimų išdavimo taisyklės. Apibūdinama, kaip turi būti tvarkoma veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, apskaita, kokius dokumentus privaloma turėti, kokios yra verslo liudijimą įsigijusio gyventojų teisės, pareigos ir kokia su mokestinių prievolių vykdymo tvarkos pažeidimais susijusi atsakomybė.

Atmintinės pabaigoje pateikiamas mokesčių administratoriaus parengtų leidinių, kuriuos naudinga perskaityti verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams, sąrašas.

II. Veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, apibūdinimas

Gyventojas gali gauti pajamų iš ūkinės komercinės veiklos ir neįsteigęs juridinio asmens. Tai jis gali padaryti užsiimdamas individualia veikla ir (arba) nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomos veikla, jeigu teisės aktai nenustato, kad tam tikros rūšies veiklą gali vykdyti tik juridiniai asmenys. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatyme (toliau – GPMĮ) individuali veikla apibrėžiama, kaip savarankiška veikla, kuria versdamasis gyventojas siekia gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos per tęstinį laikotarpį.

Verslo liudijimus įsigiję gyventojai turi teisę mokėti fiksuoto dydžio pajamų mokestį nuo mokestinių laikotarpiu iš individualios veiklos, įsigijus Sąraše nurodytos veiklos rūšies verslo liudijimus, nuo 2026-01-01 gautų ne didesnių nei 50 000 (iki 2025-12-31 – 45 000) eurų pajamų (kai vykdoma kelių rūšių veikla pajamos sumuojamos (išskyrus pajamas, gautas iš gyvenamosios paskirties patalpų nuomos veiklos, kuri nelaikoma individualia veikla, todėl jos sumuojamos atskirai)). Veiklos vykdymui įsigyti verslo liudijimus ir mokestiniu laikotarpiu gauti 50 000 (iki 2025-12-31 – 45 000) eurų neviršijančių pajamų iš individualios veiklos vykdymo, gali ir privalantys registruotis ar jais įsiregistravę PVM⁴ mokėtojai. Iš vykdytos individualios veiklos su verslo liudijimu gavus daugiau nei 50 000 eurų pajamų, viršijančioji pajamų dalis apmokestinama kaip individualios veiklos pagal pažymą pajamos⁵, t. y.:

– kai 50 000 eurų viršijančiosios dalies apmokestinamosios pajamos (pajamų ir leidžiamų atskaitymų skirtumas) neviršija 42 500 Eur sumos per metus, pajamų mokestis nuo šių pajamų apskaičiuojamas pritaikius 20 proc. pajamų mokesčio tarifą bei taikant GPMĮ 18² straipsnyje nurodytą pajamų mokesčio kreditą:

- jei individualios veiklos apmokestinamosios pajamos neviršija 20 000 Eur, jos faktiškai apmokestinamos 5 proc. pajamų mokesčio tarifu;

- jei individualios veiklos apmokestinamosioms pajamoms nuo 20 000 Eur iki 42 500 Eur, priklausomai nuo jų dydžio, faktiškai taikomas tarifas didėja nuo 5 iki 20 proc.

– kai 50 000 eurų viršijančiosios dalies apmokestinamosios pajamos viršija 42 500 Eur sumą, visos viršijančiosios dalies apmokestinamosios pajamos apmokestinamos pagrindiniais GPM tarifais:

- 1) viršijančioji apmokestinamųjų pajamų dalis iki 36 VDU⁶ (2026 m. – iki 83 237,40 Eur) - 20 procentų pajamų mokesčio tarifu,

- 2) viršijančioji apmokestinamųjų pajamų dalis nuo 36 VDU iki 60 VDU (2026 m. nuo 83 237,40 Eur iki 138 729 Eur) - 25 procentų pajamų mokesčio tarifu,

- 3) viršijančioji apmokestinamųjų pajamų dalis virš 60 VDU (2026 m. virš 138 729 eurų) - 32 procentų pajamų mokesčio tarifu.

Gyvenamosios paskirties patalpas (kai pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis nuomojamos patalpos yra gyvenamosios paskirties) nuomojant įsigijus gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimą, fiksuoto dydžio pajamų mokesčiu nuo 2026-01-01 gali būti apmokestinamos 50 000 (iki 2025-12-31 – 45 000) eurų per mokestinį laikotarpį neviršijančios iš gyvenamojo būsto nuomos gautos pajamos. Mokestiniu laikotarpiu gavus patalpų nuomos

⁴ Pridėtinės vertės mokestis.

⁵ Iki 2025-12-31 gauta pajamų dalis, viršijusi 45 000 eurų, apmokestinama 15 procentų tarifu, taikant GPMĮ 18² straipsnyje nurodytą pajamų mokesčio kreditą (kaip individualios veiklos pajamos pagal pažymą).

⁶ Vidutinis darbo užmokestis (toliau – VDU). 2026 m. 1 VDU – 2 312,15 Eur.

pajamų daugiau nei 50 000 eurų, viršijančioji dalis nelaikoma pajamomis, gautomis iš vykdytos veiklos su gyvenamųjų patalpų nuomos verslo liudijimu. Jei šios 50 000 Eur⁷, viršijančiosios dalies bei kitų ne iš darbo santykių ar jų esmę atitinkančių santykių⁸ gautų pajamų metinė suma neviršija 12 VDU (2026 m. – 27 745,12 Eur), ji apmokestinama 15 procentų tarifu, o 12 VDU viršijanti dalis – pagrindiniu 20, 25 ar 32 proc. tarifu:

- 20 proc. – jeigu metinė pajamų dalis neviršija 36 VDU (2026 m. 36 VDU 83°237,40 Eur);
- 25 proc. – jeigu metinė pajamų dalis nuo 36 VDU iki 60 VDU (2026 m. nuo 83°237,40 Eur iki 138°729 Eur);
- 32 proc. – jeigu metinė pajamų dalis viršija 60 VDU (2026 m. 60 VDU 138°729 Eur).

2.1. Veikla, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą

Sąraše išskirtos veiklos rūšys, kuriomis galima verstis įsigijus verslo liudijimą. Šiame Sąraše nurodomas veiklos rūšies pavadinimas, pateikiamas Ekonominės veiklos rūšių **klasifikatoriaus (EVRK 2.1 red⁹)** (toliau – EVRK) **poklasio kodas bei veiklos rūšiai aktualus paaiškinimas (pateikiamas tik prie tos veiklos rūšies, kuriai jis aktualus)**. Jeigu prie veiklos rūšies nurodytas tik EVRK poklasis, gyventojas gali verstis visų tame EVRK poklasyje nurodytų rūšių veikla, o jei nurodyta, kad veiklos rūšis įeina į tam tikrą EVRK poklasį, gyventojas gali verstis tik šiame sąraše įrašytos veiklos pavadinime nurodytos rūšies veikla, įeinančia į nurodytą EVRK poklasį.

Atsižvelgdama į tokį veiklos rūšių aprašymą, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) patvirtino **Veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą** klasifikatorių¹⁰ (toliau – klasifikatorius). Jame nurodė atskirų veiklos rūšių ryšį su EVRK poklasiais, veiklos rūšims nustatė veiklos grupes ir pagal tai suteikė atskirus kodus bei nustatė veiklos rūšis, kurias vykdant privalo būti nurodyta stacionari veiklos vykdymo vieta (klasifikatoriuje tokia veiklos rūšis pažymėta žyma (ST)). Šiais kodais žymimoms veiklos rūšims savivaldybių tarybos nustato mokestinio laikotarpio (kalendorinių metų) fiksuoto dydžio pajamų mokestį, kuriuo apmokestinamos per pasirinktą veiklos vykdymo laikotarpį iš pasirinktos vykdyti veiklos numatomos gauti pajamos.

Siekiant tiksliau apibrėžti kai kurių veiklos rūšių apimtį ar jų pobūdį, **prie tam tikrų veiklos rūšių pavadinimų pateikiamas tai veiklos rūšiai aktualus paaiškinimas, kuris padeda veiklą apibūdinti pagal tai, kokias gyventojui teises tos veiklos rūšies verslo liudijimas suteikia**. Plačiau apie tai paaiškinta šio leidinio skyriuje „Kokias teises įgyja gyventojas įsigydamas verslo liudijimą?“

Prekybos veikla

Fiksuoto dydžio pajamų mokestis, įsigyjant verslo liudijimą, negali būti mokamas nuo gyventojų, įsigijusių prekybos verslo liudijimus, pajamų, gautų iš prekybos automobiliais, motociklais, mopedais.

Įsigytas prekybos verslo liudijimas, **nesuteikia teisės gauti pajamų iš prekybos automobiliais, motociklais ir mopedais.**

⁷Iki 2025-12-31 gauta nuomos pajamų dalis, viršijusi 45 000 Eur buvo apmokestinama 15 proc. tarifu (20 proc. tarifu – 120 VDU viršijančioji dalis, jei gyventojas iš gyvenamųjų patalpų nuomos gautos pajamos kartu su kitomis ne iš darbo santykių ar jų esmę atitinkančių santykių kalendoriniais metais gautomis pajamomis viršijo 120 VDU), netaikant GPMĮ 18² straipsnyje nurodyto pajamų mokesčio kredito.

⁸ Išskyrus individualios veiklos pajamas, tantjemas ar atlygį už veiklą stebėtojų taryboje ar valdyboje, paskolų komitete, mokamą vietoj tantjemų arba kartu su tantjemomis, iš asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, gautas pajamas pagal autorines sutartis, mažųjų bendrijų vadovų, kurie pagal Lietuvos Respublikos mažųjų bendrijų įstatymą nėra tų mažųjų bendrijų nariai, pagal civilinę (paslaugų) sutartį už vadovavimo veiklą gautas pajamas, ne individualios veiklos pajamas, gautas pardavus ar kitaip nuosavybėn perleidus atliekas, taip pat GPMĮ 6 straipsnio 6 dalies 1, 3-7 punktuose nurodytas pajamas.

⁹ EVRK2.1 red. klasifikatorius patvirtintas Valstybės duomenų agentūros generalinio direktoriaus 2024 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. DĮ-266 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (EVRK 2.1 red.) patvirtinimo“.

¹⁰ Klasifikatorius patvirtintas VMI prie FM viršininko 2002 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 333 „Dėl Verslo liudijimo formos ir veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, klasifikatoriaus patvirtinimo“. Klasifikatorių galima rasti ir VMI prie FM interneto svetainėje <https://www.vmi.lt/evmi/vr-ir-vl-įsigijimas-nutraukimas#kuriomis-veiklos-rūšimis-galima-verstis-įsigijus-verslo-liudijimą> (Klasifikatorius išdėstytas nauja redakcija bei pakeistas jo pavadinimas VMI prie FM viršininko 2025-12-01 įsakymu Nr. VA-114).

Išduotas prekybos verslo liudijimas suteikia teisę **gauti pajamų užsiimant** prekyba kioskuose, turgavietėse (kuriose prekybos vietų skaičius neribojamas), prekyba iš (nuo) laikinųjų prekybos įrenginių, išnešiojamąja ir išvežiojamąja prekyba, t. y. nėra prekybos veiklos rūšių skirstymo pagal prekybos būdą bei vietą. Vadinasi, įsigijus verslo liudijimus tiek Prekybos tik ne maisto produktais veiklai, tiek ir Prekybos veiklai, galima prekiauti ir kioskuose, ir turgavietėse, ir užsiimti prekyba iš (nuo) laikinųjų prekybos įrenginių bei išnešiojamąja ir išvežiojamąja prekyba, tačiau **pajamos gautos iš prekybos internetu ir/ar paštu nelaikomos pajamomis, gautomis iš veiklos su prekybos verslo liudijimu** (prekyba internetu ir/ar paštu galima pasirinkus kitą veiklos vykdymo formą, t. y. įregistravus individualią veiklą pagal pažymą mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka arba įsteigus juridinį asmenį).

Prekybos verslo liudijimas suteikia teisę gauti pajamų iš gyventojų ir iki 4 500 Eur per mokestinį laikotarpį iš prekybos veiklos nevykdančių juridinių asmenų bei iš individualią prekybos veiklą (išskyrus žemės ūkio ir maisto produktus) vykdančių gyventojų (tiek įsigijusių prekybos verslo liudijimus, tiek įregistravusių prekybos veiklą su pažyma).

Individualią veiklą vykdančys gyventojai (tiek įsigiję verslo liudijimus, tiek įregistravę individualią veiklą (pagal pažymą) ir užsiimantys prekyba patalpose (ne lauko sąlygomis) savo veikloje privalo naudoti kasos aparatus.

Pagal Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių¹¹ (toliau – Taisyklės V-255) 11 punktą, kasos aparatus, kurie neteikia duomenų į Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos Išmaniųjų elektroninių kasos aparatų posistemį (toliau – i.EKA), ūkio subjektas galėjo naudoti iki 2025-04-30. Po 2025-04-30, per 30 dienų, autonominiai kasos aparatai turėjo būti išregistruoti Taisyklių V-255 nustatyta tvarka ir naudojami virtualios fiskalizacijos kasos aparatai arba kasos aparatai, veikiantys su saugos moduliu, kurie teikia duomenis į išmaniosios mokesčių administravimo sistemos (i.MAS) posistemį i.EKA.

Pažymėtina tai, kad prekybos verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams nėra ribojimų dėl prekių įsigijimo iš gamybos verslo liudijimą įsigijusio gyventojų.

Gamybos ir paslaugų (išskyrus gyvenamosios paskirties patalpų nuomos) veikla

Gamybos ar paslaugų (išskyrus gyvenamosios paskirties patalpų nuomą) veiklos verslo liudijimas suteikia teisę gauti pajamų už parduotas savo gamybos prekes ar suteiktas paslaugas:

- **be apribojimų iš kitų gyventojų** (tarp jų ir individualią veiklą vykdančių gyventojų, tiek įsigijusių verslo liudijimus, tiek įregistravusių individualią veiklą pagal pažymą);

- **iki 4 500 Eur per mokestinį laikotarpį iš tos pačios veiklos nevykdančių juridinių asmenų** (t. y. kai verslo liudijime nurodyta veiklos rūšis nesutampa su juridinio asmens Mokesčių mokėtojų registre (toliau – MMR) įregistruota ar faktiškai vykdoma MMR neįregistruota veikla).

Į 4 500 Eur sumą įskaičiuojamos verslo liudijimą (ar verslo liudijimus) įsigijusio gyventojų iš visuose verslo liudijimuose (išskyrus gyvenamosios paskirties patalpų nuomą) nurodytų rūšių veiklos gautos pajamos:

- prekybos verslo liudijimą įsigijusio gyventojų gautos pajamos iš prekybos veiklos nevykdančių juridinių asmenų bei iš individualią prekybos veiklą vykdančių gyventojų, tiek įsigijusių prekybos verslo liudijimus, tiek įregistravusių prekybos veiklą su pažyma ir,

- iš juridiniams asmenims parduotų savo gamybos prekių ir / ar suteiktų paslaugų (išskyrus gyvenamųjų patalpų nuomą).

Kai prekybos ir / ar gamybos, ir / ar paslaugų individualios veiklos verslo liudijimą (liudijimus) įsigijusio gyventojų iš juridinių asmenų už parduotas (įskaitant savo gamybos) prekes ar suteiktas paslaugas gautos pajamos bei iš individualią prekybos veiklą vykdančių gyventojų už parduotas ne savo gamybos prekes gautos pajamos yra didesnės kaip 4 500 Eur per mokestinį laikotarpį, tai pajamų dalis:

- **iki 4 500 eurų apmokestinama sumokant savivaldybių tarybų nustatytą fiksuoto dydžio pajamų mokestį;**

¹¹ Taisyklės patvirtintos VMI prie FM viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių ir Sprendimo išregistruoti kasos aparatą FR1156 formos patvirtinimo“.

– viršijanti 4 500 eurų sumą¹², apmokestinama kaip individualios veiklos pagal pažymą pajamos.

Metams pasibaigus, iki kitų metų gegužės 1 d. verslo liudijimus įsigiję nuolatiniai Lietuvos gyventojai (tiek gavę pajamų, tiek negavę pajamų) privalo deklaruoti pajamas.

Metų eigoje toks gyventojas neprivalo teikti prašymo dėl individualios veiklos įregistravimo.

Atkreipiame dėmesį, kad verslo liudijimas suteikia teisę gautas pajamas už parduotas prekes (įskaitant savos gamybos prekes) bei suteiktas paslaugas juridiniams asmenims laikyti iš individualios veiklos su verslo liudijimu gautomis pajamomis, tik tuo atveju, jeigu veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, rūšis nėra viena iš veiklos, kuria verčiasi juridinis asmuo, rūšių. Vadinasi, jei verslo liudijimą įsigijęs gyventojas, vykdamas tokią pačią veiklą kaip ir juridinio asmens, tiek faktiškai vykdoma (nors ir neįregistruota MMR), tiek tik įregistruota MMR (nors faktiškai ir nevykdoma), **veikla, parduos prekes (įskaitant ir savo gamybos prekes) ar teiks paslaugas, tai iš tokio juridinio asmens jo gautos pajamos nebus laikomos pajamomis, gautomis iš veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą.**

Gyvenamosios paskirties patalpų nuomos veikla

Gyvenamosios paskirties patalpų nuomos veiklos verslo liudijimas suteikia teisę kalendoriniais metais gautas **50 000 (iki 2025-12-31 – 45 000) Eur** pajamas už gyventojams (įskaitant ir individualią veiklą vykdančius gyventojus) suteiktas tik gyvenamosios paskirties patalpų nuomos paslaugas (t. y. pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis nuomojant tik gyvenamosios paskirties objektus) laikyti iš veiklos su **nuomos** verslo liudijimu, gautomis pajamomis (kai gyvenamosios paskirties patalpos nuomojamos įsigijus kelis verslo liudijimus, tai sudedamos pagal visus nuomos verslo liudijimus visos gautos pajamos).

Pavyzdys

Tarkim, gyventojas 2026 m. nuomoja 3 butus Vilniuje ir vasaros sezono metu namą Palangoje pagal įsigytus 4 atskirus gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimus (teikti nuomos paslaugas Vilniaus m. teritorijoje ir teikti nuomos paslaugas vasaros sezono metu Palangos miesto teritorijoje). Šis gyventojas iš gyvenamosios paskirties patalpų nuomos Vilniaus m. **gauna** 25 000 Eur pajamų, o iš nuomos Palangos mieste – 15 000 Eur pajamų. Be nuomos paslaugų teikimo šis gyventojas dar **teikia** fotografavimo paslaugas, įsigijęs verslo liudijimą veiklai „Fotografavimo veikla (išskyrus fotoreporterių veiklą)“, iš kurios 2026 m. **gauna** 5 000 Eur pajamų, bei **užsiima** veislinių šunų auginimu, įsigijęs verslo liudijimą veiklai „Gyvūnų augintinių auginimas“¹³, iš kurios taip pat **gauna** 5 000 Eur pajamų. Šiuo atveju, vertinant ar gyventojas 2026 m. pajamos gali būti laikomos pajamomis iš vykdytos veiklos su verslo liudijimais, jos turėtų būti sumuojamos į dvi atskiras grupes (pagal kiekvieną grupę gautos pajamos, kalendoriniais metais neviršijančios 50 000 Eur sumos, laikomos pajamomis, apmokestinomis įsigijus verslo liudijimus):

- į vieną grupę sumuojamos visos iš **ne individualios veiklos gautos pajamos**, t. y. iš gyvenamosios paskirties patalpų nuomos veiklos 40 000 Eur (25 000 + 15 000),
- į kitą grupę – visos iš vykdytos individualios veiklos gautos **pajamos** 10 000 Eur (5 000 + 5 000).

Vadinasi, šio gyventojas 2026 m. gautinos 40 000 Eur pajamos iš gyvenamosios paskirties patalpų nuomos (neviršijančios 50 000 Eur) laikomos pajamomis, **apmokestinomis įsigyjant** nuomos verslo liudijimą, taip pat ir 10 000 Eur gautinos individualios veiklos pajamos (neviršijančios 50 000 Eur) laikytinos pajamomis, **apmokestinomis įsigyjant** individualios veiklos verslo liudijimą.

¹² Iki 2025-12-31 tokioms pajamoms buvo taikomas GPMĮ 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas 15 procentų pajamų mokesčio tarifas, taikant GPMĮ 18² straipsnyje nurodytą pajamų mokesčio kreditą.

¹³ Iki 2025-12-31 ši veikla vadinosi „Naminių veislinių gyvūnėlių auginimas“.

Dėl registravimo PVM mokėtoju reikėtų vertinti visas PVM apmokestinamas pajamas bendrai, t. y. jei Vilniuje ir Palangoje patalpos nuomos trumps laikotarpis, t. y. iki 2 mėn., tai fotografavimo, šunų auginimo ir trumpalaikės gyvenamųjų patalpų nuomos pajamos sumuojamos kartu ir **jei einamaisiais kalendoriniais metais viršijo arba numatoma viršyti 45 000 eurų ribą**, toks gyventojas turi įsiregistruoti PVM mokėtoju. Plačiau apie tai skaitykite X skyriuje „Gyventojų registravimas PVM mokėtojais ir PVM mokėjimo prievolės“.

Fiksuoto dydžio pajamų mokestis mokamas atskirai už kiekvieną gyvenamosios paskirties objektą.

Įsigijus gyvenamosios paskirties patalpų nuomos veiklos verslo liudijimą, gali būti nuomos tik gyvenamosios paskirties patalpos, neteikiant apgyvendinimo paslaugų. Apgyvendinimo paslaugos gali būti teikiamos įsigijus atitinkamą verslo liudijimą (kaimo turizmo paslaugos arba **privataus apgyvendinimo paslaugos**).

Tuo atveju, jei gyventojas vykdo kitokią, nei verslo liudijime nurodyta, veiklą, jam pagal GPMĮ nuostatas atsiranda prievolė sumokėti pajamų mokestį nuo verslo liudijime nenurodytos veiklos rūšies gautų pajamų.

Pavyzdys

Verslo liudijimas, išduotas veiklai, kurios rūšies kodas klasifikatoriuje 031 – „Kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veikla“, **kuriai priskiriami EVRK poklasiai 96.21.00, 96.22.00, įeina į EVRK poklasį 96.23.00**. Kai prie veiklos rūšies pavadinimo nurodytas tik EVRK poklasis, šiuo atveju EVRK poklasiai 96.21.00, 96.22.00, tai gyventojas su minėtu verslo liudijimu gali verstis visomis tuose 96.21.00 (Vyrų ir moterų kirpyklų veikla) bei 96.22.00 (Grožio priežiūros ir kitų grožio salonų veikla) poklasiuose nurodytomis veiklomis. Į EVRK 96.21.00 poklasį įeina:

- vyrų ir moterų plaukų plovimas, kirpimas, šukavimas, dažymas, tonavimas, garbanojimas, tiesinimas ir panaši veikla,
- šukuosenų kūrimas,
- skutimas ir barzdos kirpimas.

Į EVRK poklasį 96.22.00 įeina:

ne medicinos specialistų (pvz., kosmetologų) atliekama grožio paslaugų veikla, pvz.: veido masažas, manikiūras, pedikiūras, permanentinio makiažo, depiliacijos ir įdegio procedūros.

Tačiau, kai prie verslo liudijimo veiklos rūšies pavadinimo nurodyta, kad veiklos rūšis įeina į tam tikrą EVRK poklasį, šiuo atveju įeina į EVRK 96.23.00 (Dienos SPA centrų ir įvairių tipų pirčių veikla) poklasį, tai gyventojas su šiuo verslo liudijimu gali verstis tik verslo liudijimo veiklos rūšies pavadinime (šiuo atveju „Kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veikla“) nurodytos rūšies veikla, įeinančia į nurodytą EVRK 96.23.00 poklasį. Į EVRK 96.23.00 poklasį įeina:

- turkiškų pirčių, saunų, ir garinių pirčių, dienos SPA, soliariumų, apimčių mažinimo ir lieknėjimo salonų ir kt. veikla,
- negydomojo masažo salonų veikla.

Šiuo atveju iš EVRK 96.23.00 poklasyje nurodytų veiklų tik soliariumų veikla yra nurodyta verslo liudijimo veiklos rūšies pavadinime „Kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veikla“. Vadinasi, sumokėjus fiksuoto dydžio pajamų mokestį įsigyjant verslo liudijimą veiklai „Kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veikla“, pajamomis iš šios veiklos bus laikomos pajamos, gautos iš visų EVRK 96.21.00, 96.22.00 poklasiuose nurodytų veiklų, o iš EVRK 96.23.00 poklasyje nurodytų veiklų – tik iš soliariumų veiklos.

Pagal šios rūšies verslo liudijimą faktiškai vykdoma veikla negali būti tokia, kuri būtų priskirtina kitiems EVRK poklasiams, kaip pvz. perukų gamybą, aprašyta EVRK 32.99.00 poklasyje, arba turkiškų pirčių, saunų, garo vonių veikla patenkanti į EVRK 96.23.00 poklasį, tačiau nenurodyta verslo liudijimo veiklos rūšies „Kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, soliariumų veikla“ pavadinime.

Vertinti, ar gyventojų faktiškai vykdomos veiklos pobūdis atitinka verslo liudijime įrašytą veiklą, yra įgaliojamas mokesčių administratorius (teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – TVMI), kuris privalo išnagrinėti per patikrinimą nustatytas faktines veiklos vykdymo aplinkybes.

Pažymėtina, kad gyventojas gali įsigyti neribotą skirtingų veiklos rūšių verslo liudijimų skaičių. Jei gyventojas nori verstis veikla, kuri nepatenka į Sąrašą, tai jis turi pasirinkti kitokią ūkinės veiklos formą, t. y. steigti įmonę arba registruoti individualią veiklą pagal pažymą.

2.2. Verslo liudijime nurodoma informacija:

Gyventojui išduotame verslo liudijime nurodoma:

- 1) verslo liudijimo numeris bei jo versijos numeris,
- 2) gyventojų, kuriam išduotas verslo liudijimas, duomenys: vardas ir pavardė bei gimimo data,
- 3) veiklos rūšies (už kurios numatomą vykdymą buvo sumokėtas fiksuoto dydžio pajamų mokestis) duomenys: veiklos grupė (prekyba, paslaugos ar gamyba), veiklos rūšies kodas (nurodytas klasifikatoriuje), veiklos rūšies pavadinimas, **stacionarioje vietoje vykdomos veiklos žyma (ST)**, veiklos rūšies ryšys su Sąraše nurodytais EVRK poklasiais),
- 4) veiklos vykdymo vietos duomenys: **pasirinkta** veiklos vykdymo teritorija, veiklos vykdymo vietos adresas (**privaloma nurodyti**, jei klasifikatoriuje veiklos rūšis pažymėta **ženklų (ST)**),
- 5) mokestinis laikotarpis (metai) bei veiklos vykdymo laikotarpiai (dienomis), kuriais gyventojas pasirenka vykdyti veiklą pagal šį konkretų verslo liudijimą,
- 6) į verslo liudijimą įrašyto fizinio asmens (šeimos nario) duomenys: vardas pavardė bei gimimo data, **dalyvavimo veiklos vykdyme laikotarpis** ir kita informacija,
- 7) verslo liudijimo išdavimo data.

Kiekvieną kartą pratęsus verslo liudijimo galiojimą ar pakeitus verslo liudijimo duomenis, išduodamas naujos versijos verslo liudijimas, kuriame yra visa aktuali informacija.

III. Verslo liudijimų išdavimo, pratęsimo ir pajamų mokesčio sumokėjimo tvarka

- Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklės patvirtintos Nutarimu. Šiuo Nutarimu Nr. 1797 Vyriausybė įgaliojo VMI prie FM patvirtinti verslo liudijimo formą ir nustatė, kad **gyventojų prašymas dėl verslo liudijimo išdavimo gali būti pateikiamas: tiesiogiai kreipiantis į TVMI kreipiantis elektroninėmis priemonėmis – prisijungus prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės „Mano VMI“ paskambinus telefonu Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) interneto svetainėje nurodytu, telefoninius pokalbius įrašančiu, konsultavimo telefonu (šiuo metu + 370 5 260 5060).**

3.1. Kur įsigyti verslo liudijimą?

Sąraše nustatyta, kad **verslo liudijimai verstis veikla gyventojams gali būti išduodami:**

- 1) neribojant veiklos teritorijos,
- 2) visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių ir Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją,
- 3) konkrečios savivaldybės teritorijoje.

Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklėse nustatyta, kad prašymai dėl verslo liudijimo išdavimo pateikiami:

- kreipiantis į VMI elektroninėmis priemonėmis – prisijungus prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės **Mano VMI**, naudojant savo e. bankininkystės duomenis ar parašą, ar VMI išduotas prisijungimo priemonės. Gyventojas, prisijungęs prie Mano VMI, turi užpildyti atitinkamą prašymą ir sumokėti apskaičiuotą fiksuoto dydžio pajamų mokestį bei valstybinio socialinio draudimo (toliau – VSD) įmoką (kai verslo liudijimas išduodamas trumpesniai nei trijų mėnesių laikotarpiui (**jei gyventojui yra prievolė**

mokėti VSD įmoką). Informacija apie įskaitytą mokesčių sumokėjimą bei verslo liudijimo numeris gyventojui pateikiami asmeninėje gyventojų paskyroje Mano VMI, kurioje taip pat pateikiami visi asmens turimi ir/ar turėti verslo liudijimai nuo 2013 metų, nepriklausomai nuo to, ar prašymas buvo pateiktas per Mano VMI, ar atvykus į TVMI.

- tiesiogiai kreipiantis į bet kurią TVMI,
- prašymus dėl verslo liudijimų išdavimo galima pateikti paskambinus VMI interneto svetainėje nurodytu konsultavimo telefonu (šiuo metu + 370 5 260 5060). Telefoninis pokalbis įrašomas fiksuoto dydžio pajamų mokesčio apskaičiavimo tikslu VMI prie FM nustatyta tvarka, o tokiu būdu pateiktas prašymas laikomas oficialiu dokumentu.

Fiksuoto dydžio pajamų mokestis įsigyjant verslo liudijimus taikomas tokia tvarka:

- kai veiklos vykdymo vieta pasirenkama neribojant veiklos teritorijos arba visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją, tai taikomi verslo liudijimą įsigyjancio gyventojų nuolatinės (deklaruotos) gyvenamosios vietos savivaldybės nustatyti fiksuoto pajamų mokesčio bei lengvatų dydžiai,
- kai veiklos vykdymo vieta pasirenkama konkreči savivaldybė, tai taikomi tos konkrečios veiklos vykdymo vietos savivaldybės nustatyti fiksuoti pajamų mokesčio bei lengvatų dydžiai.

Pavyzdžiai:

1. Jei Vilniaus miesto gyventojas, turintis gyvenamąsias patalpas asmeninės nuosavybės teise Palangoje, nori įsigyti verslo liudijimą patalpų nuomos veiklai Palangos m. teritorijoje (t. y. konkrečioje teritorijoje) ir jas išnuomoti, tai prašymą dėl minėtos veiklos verslo liudijimo įsigijimo jis gali pateikti bet kuriai TVMI (tiek Vilniaus AVMI¹⁴, tiek Klaipėdos AVMI, tiek ir bet kuriai kitai TVMI), tačiau fiksuotas pajamų mokestis jam turėtų būti apskaičiuotas pagal Palangos m. savivaldybės nustatytus fiksuotus pajamų mokesčių dydžius, taikant Palangos m. savivaldybės tarybos nustatytas lengvatas (jei šiuo atveju gyventojas veiklos vykdymo vietą būtų pasirinkęs ne konkrečią Palangos m. teritoriją, o „neribojant veiklos teritorijos“, tai fiksuoto dydžio pajamų mokestis jam turėtų būti apskaičiuojamas pagal Vilniaus m. savivaldybės tarybos nustatytą fiksuoto dydžio pajamų mokestį, taikant Vilniaus m. savivaldybės tarybos nustatytas lengvatas).

2. Gyventojas, pageidaujantis su verslo liudijimu nuomoti turimas kelias gyvenamosios paskirties patalpas, turi pateikti atskirus prašymus dėl verslo liudijimų įsigijimo kiekvienam nuomojamam būstui. Tarkim Vilniaus miesto gyventojas (**gyvenamąją vietą deklaravęs Vilniaus m.**) nori išnuomoti turimas gyvenamosios paskirties patalpas Palangoje ir Kaune, tai šiuo atveju turi pateikti 2 prašymus ir kiekviename prašyme turi nurodyti pasirenkamą veiklos vykdymo teritoriją. Jei, šiame pavyzdyje pateiktu atveju, abiejuose savo prašymuose gyventojas nurodytų pasirenkamą veiklos vykdymo teritoriją „neribojant veiklos teritorijos“, tai abiem atvejais būtų taikomas Vilniaus m. savivaldybės tarybos nustatytas fiksuoto dydžio pajamų mokestis bei lengvatos. Jei prašyme dėl verslo liudijimo įsigijimo gyvenamųjų patalpų nuomai Vilniaus m. gyventojas nurodytų pasirenkamą veiklos vykdymo teritoriją Palangos m., o prašyme dėl verslo liudijimo įsigijimo gyvenamųjų patalpų nuomai Kauno m. veiklos vykdymo teritoriją nurodytų „neribojant veiklos teritorijos“, tai, įsigyjant verslo liudijimą gyvenamųjų patalpų nuomai Palangos m., būtų taikomas Palangos m. savivaldybės tarybos nustatytas fiksuoto dydžio pajamų mokestis, o, įsigyjant verslo liudijimą gyvenamųjų patalpų nuomai Kauno m. būtų taikomas Vilniaus m. savivaldybės tarybos nustatytas fiksuoto dydžio pajamų mokestis.

¹⁴ Apskritis valstybinė mokesčių inspekcija (toliau — AVMI).

Verslo liudijimas išduodamas visišką civilinį veiksnumą įgijusiam gyventojui, t. y. sulaukusiam 18 metų, arba kai visišką veiksnumą įgyja kitais Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatytais atvejais, būdamas jaunesnis nei 18 metų¹⁵.

Verslo liudijimas gali būti išduodamas ir nepilnamečiui nuo 14 metų, kai yra vieno iš tėvų (tėvių, rūpintojų) sutikimas¹⁶.

3.2. Ar verslo liudijimą įsigijusio gyventojų vykdomoje veikloje gali dalyvauti kiti fiziniai asmenys?

Verslo liudijimą įsigijusio gyventojų vykdomoje veikloje turi teisę dalyvauti vienas iš šių fizinių asmenų: sutuoktinis, tėvas, motina, vaikas nuo 14 metų, globojamasis, globėjas ar rūpintojas. Fizinis asmuo gali dalyvauti veikloje tik tada, jeigu jis yra įrašytas gyventojui išduotame verslo liudijime. Gyventojas, pageidaujantis, kad jo vykdomoje veikloje dalyvautų ir kitas fizinis asmuo, šį asmenį ir jo dalyvavimo veiklos vykdyme laikotarpį, jis turi nurodyti savo prašyme išduoti verslo liudijimą. Jei gyventojas to nepadarė iki verslo liudijimo išdavimo, tai jis gali papildomai pateikti prašymą dėl kito asmens įrašymo į jo verslo liudijimą.

Verslo liudijime nurodytas fizinis asmuo turi teisę dalyvauti gyventojų vykdomoje veikloje, kuriai įsigytas verslo liudijimas, kartu su juo, ar jo nesant, **tačiau iš veiklos gautos pajamos turi deklaruoti verslo liudijimą įsigijęs gyventojas**.

Verslo liudijime nenurodytas asmuo negali dalyvauti verslo liudijime nurodytoje gyventojų vykdomoje veikloje. Plačiau apie tai skaitykite šio leidinio skyriuje „Kokių teisių verslo liudijimas nesuteikia?“

3.3. Kokius dokumentus turi pateikti norintieji įsigyti verslo liudijimą?

Gyventojas, norintis įsigyti verslo liudijimą, TVMI iki laikotarpio, kuriam norima įsigyti verslo liudijimą, pradžios privalo pateikti tokius dokumentus:

1. Prašymą (VMI prie FM parengtos tipinės formos) dėl verslo liudijimo įsigijimo, kuriame turi būti nurodyta:
 - vardas, pavardė, ir mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris,
 - **deklaruota gyvenamoji vieta,**
 - veiklos rūšies, kuria norima verstis įsigijus verslo liudijimą, pavadinimas bei pasirenkama veiklos vykdymo teritorija (neribojant veiklos teritorijos arba visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją, arba konkrečios savivaldybės teritorijoje),
 - pageidaujamas veiklos vykdymo laikotarpis – nurodomi mėnesiai ir dienos, kuriais norima vykdyti veiklą (jei įsigijamas gamybos ar paslaugų veiklos verslo liudijimas, tai nurodytas laikotarpis negali būti trumpesnis nei 5 kalendorinės dienos (kurios neprivalo eiti paeiliui), o jei įsigijamas verslo liudijimas prekybai, tai gali būti nurodytas bet koks laikotarpis, net ir 1 diena),
 - veiklos vykdymo vieta – veiklos vykdymo vietos adresas (adresai) privalo būti nurodytas, jei klasifikatoriuje veiklos rūšies pažymėta žyma „ST“¹⁷. Veiklos vykdymo vietos nurodyti

¹⁵ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (toliau – CK) nustato du atvejus, kada asmuo įgyja civilinį veiksnumą anksčiau nei jam sueis 18 metų:

1) tais atvejais, kai įstatymai leidžia fiziniam asmeniui sudaryti santuoką anksčiau, nei sueis 18 metų, asmuo, kuriam nėra suėjęs šis amžius, įgyja visišką civilinį veiksnumą nuo santuokos sudarymo momento (CK 2.5 straipsnis);

2) nepilnametis, sulaukęs 16 metų, jo tėvų, globos (rūpybos) institucijų, jo rūpintojo ar jo paties pareiškimu gali būti teismo tvarka pripažintas visiškai veiksniu, jeigu yra pakankamas pagrindas leisti jam savarankiškai įgyvendinti visas civilines teises ar vykdyti pareigas (CK 2.9 straipsnis).

¹⁶ Nepilnamečiai nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų sandorius sudaryti gali, turėdami tėvų arba rūpintojų sutikimą. Sutikimo forma turi atitikti sudaromo sandorio formą. Sandoriai, sudaryti be atstovų pagal įstatymą sutikimo, galioja, jeigu tokį sutikimą atstovas pagal įstatymą duoda po sandorio sudarymo (CK 2.8 straipsnis).

¹⁷ Stacionarioje vietoje vykdoma veiklos rūšis. Veiklos rūšys pažymėtos žyma „ST“ yra nurodytos **Veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą**, klasifikatoriuje, patvirtintame VMI prie FM viršininko 2002 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 333 „Dėl Verslo liudijimo formos ir veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, klasifikatoriaus patvirtinimo“.

neprivaloma (tačiau, pageidaujantis gali nurodyti), jei klasifikatoriuje nurodyta veiklos rūšis nėra pažymėta žyma „ST“,

- taikytinas fiksuoto dydžio pajamų mokesčio lengvatas nustato pačios savivaldybių tarybos savo biudžeto sąskaita. Asmenys, pageidaujantys pasinaudoti fiksuoto dydžio pajamų mokesčio lengvatomis, prašyme turi pažymėti, kurią savivaldybės tarybos sprendimu nustatytą lengvatą jie prašo pritaikyti,
 - duomenis apie kompiuterinių žaidimų **organizavimo vietų** skaičių, įsigyjant kompiuterinių žaidimų **organizavimo** veiklos verslo liudijimą.
2. Asmens tapatybės dokumentą: Lietuvos Respublikos piliečio pasą, asmens tapatybės kortelę, pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Asmens tapatybę patvirtinančio dokumento nereikalaujama, kai prašymas įsigyti verslo liudijimą teikiamas elektroninėmis priemonėmis (prisijungus prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės „Mano VMI“).
 3. Dokumentą (jei jo paprašo verslo liudijimą išduodanti TVMI), patvirtinantį teisę taikyti mažesnę **fiksuoto dydžio** pajamų mokestį (jeigu savivaldybių tarybos tokių asmenų atžvilgiu yra priėmusios atitinkamą sprendimą). Dokumento originalas grąžinamas gyventojui, o jo kopija paliekama verslo liudijimą išduodančiai TVMI.
 4. **Teismo nutartį, suteikiančią teisę vykdyti individualią veiklą gyventojui, kuriam iškelta fizinio asmens bankroto byla.**

Teikiant elektroniniu būdu užpildytą prašymą dėl verslo liudijimo įsigijimo, VMI paprašius, turi būti pateikiami ir 3 – 4 punktuose nurodyti dokumentai.

Jei šioje dalyje paminėti dokumentai nepateikiami, verslo liudijimas neišduodamas (jei šios dalies 3 punkte nurodytu atveju, TVMI paprašius, gyventojas nepateikia atitinkamo dokumento, tai netaikomas savivaldybių tarybų nustatytas mažesnis **fiksuoto dydžio** pajamų mokestis).

Pirmą kartą verslo liudijimus įsigyjančius gyventojus VMI informuoja apie jų veiklą reglamentuojančius teisės aktus, teises, pareigas ir su mokestinių prievolių vykdymo tvarkos pažeidimais susijusia atsakomybe, pateikdama atmintinę.

Verslo liudijimus išduodant elektroniniu būdu, el. paštu gyventojui siunčiamas informacinis pranešimas apie išduodamą verslo liudijimą bei pateikiama nuoroda į VMI svetainę adresu <https://www.vmi.lt/evmi/individuali-veikla-pagal-verslo-liudijima>, kurioje paskelbta verslo liudijimą įsigyjančiam gyventojui žinotina aktuali informacija apie veiklos, įsigijus verslo liudijimą, vykdymo sąlygas ir reikalavimus.

3.4. Per kiek laiko išduodamas verslo liudijimas?

Verslo liudijimas išduodamas ne vėliau kaip per **4 darbo dienas** nuo reikalingų dokumentų pateikimo TVMI (ar pateikimo prisijungus prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės Mano VMI) dienos.

Iki verslo liudijimo išdavimo dienos į vieną iš VMI prie FM biudžeto pajamų surenkamųjų sąskaitų, nurodytų VMI prie FM interneto tinklalapyje <https://www.vmi.lt/evmi/saskaitos-ir-imoku-kodai> turi būti sumokamas apskaičiuotas pajamų mokestis (įmokos kodas – 1461).

Jei gyventojas iki veiklos pradžios (ar iki pratęsiamo pirmojo veiklos vykdymo laikotarpio pradžios (kai prašyme dėl verslo liudijimo pratęsimo nurodomi keli veiklos vykdymo laikotarpiai)) nesumoka fiksuoto dydžio pajamų mokesčio už verslo liudijimą, verslo liudijimas jam neišduodamas (nepratęsiamas).

3.5. Kokiems laikotarpiams išduodami verslo liudijimai?

Verslo liudijimai gali būti išduodami pageidaujamam kalendorinių metų laikotarpiui, kuris gali būti ne ilgesnis kaip iki tų pačių kalendorinių metų pabaigos.

Prekybos verslo liudijimai išduodami pageidaujamam kalendorinių metų laikotarpiui, skaičiuojamam dienomis. Trumpiausias laikotarpis yra viena diena.

Pavyzdys

Verslo liudijimą prekybai gyventojas gali įsigyti kalendorinių metų sausio 11 d. ir 20 d., kovo 5 d., liepos 31 d., gruodžio 20 d. (ar tik kuriai nors vienai dienai ir pan.).

Paslaugų ir gamybos verslo liudijimai išduodami pageidaujama kalendorinių metų laikotarpiui (skaičiuojamam dienomis), bet ne ilgiau kaip kalendoriams metams ir ne trumpiau kaip 5 kalendorinėms dienoms, kurios neprivalo eiti paeiliui, t. y. gyventojas gali pasirinkti veiklą vykdyti bet kokias kalendorinių metų 5 dienas (pvz., kovo mėn. 8 d., gegužės mėn. 1 d., rugsėjo mėn. 1 d., lapkričio mėn. 1 d., gruodžio mėn. 23 d.).

Įsigyjant verslo liudijimą metų pabaigoje nuo gruodžio 28 d. paslaugų bei gamybos verslo liudijimas gali būti išduotas ir trumpesniai nei 5 dienų laikotarpiui, nes verslo liudijimas išduodamas ne ilgiau kaip iki metų pabaigos. Fiksuoto dydžio pajamų mokestis apskaičiuojamas proporcingai verslo liudijimo galiojimo dienų skaičiui.

Verslo liudijimai užsieniečiams, kurie turi leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ar Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi Europos Sąjungoje, išduotą pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, išduodami ir pratęsimai ne ilgiau, negu galioja turimas leidimas gyventi.

3.6. Fiksuoto dydžio pajamų mokesčio sumokėjimo ir grąžinimo ypatumai

3.6.1. Koks yra fiksuoto dydžio pajamų mokestis?

Fiksuoto dydžio pajamų mokestis nustatomas atskirai kiekvienai veiklos rūšiai. Fiksuoto dydžio pajamų mokestį tvirtina kiekviena savivaldybė atskirai, todėl kiekvienoje savivaldybėje jie būna skirtingi. Nutarime rekomenduojama savivaldybėms iki einamųjų metų lapkričio 10 dienos **pateikti VMI** informaciją apie patvirtintą kitų metų fiksuoto dydžio pajamų mokestį. Vadinas, savivaldybių tarybų nustatytas fiksuoto dydžio pajamų mokestis veiklos rūšims, kuriomis verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, gali keistis kasmet.

Fiksuoto dydžio pajamų mokesčio lengvatas verslo liudijimus įsigyjantiems gyventojams taip pat nustato savivaldybių tarybos savo sprendimais (savo biudžeto sąskaita).

Informaciją apie nustatytą (patvirtintą) fiksuoto dydžio pajamų mokestį savivaldybės pateikia TVMI, kuriose galima sužinoti savivaldybių tarybų nustatytą fiksuoto dydžio pajamų mokestį ir nustatytas lengvatas. Ši informacija yra skelbiama ir VMI prie FM interneto svetainėje <https://www.vmi.lt/evmi/fiksuotas-gpm-apskaiciavimas-sumokejimas>.

3.6.2. Kiek ir kur reikia mokėti įsigyjant verslo liudijimą?

Mokėtiną fiksuoto dydžio pajamų mokestį mokesčių administratorius (verslo liudijimą išduodanti TVMI, elektroniniu būdu **ar paskambinus konsultavimo telefonu – VMI**) apskaičiuoja proporcingai išduodamo verslo liudijimo galiojimo laikui, atsižvelgiant į gyventojų teisę mokėti mažesnę fiksuoto dydžio pajamų mokestį, nustatytą atskiroms gyventojų grupėms. Todėl prašyme išduoti verslo liudijimą reikia nurodyti duomenis ir pateikti dokumentus (mokesčių administratoriui paprašius), įrodančius, kad verslo liudijimą įsigyjantis gyventojas turi teisę į savivaldybių tarybų nustatytą mažesnę fiksuoto dydžio pajamų mokestį.

Apskačiuotas pajamų mokestis apvalinamas iki eurų taip: 49 ir mažiau centų neskaičiuojami, o 50 ir daugiau centų laikomi euru.

Pavyzdys

Mokestis už kelioms dienoms išduodamą prekybos verslo liudijimą apskaičiuojamas taip: savivaldybės nustatytas metinis fiksuoto dydžio pajamų mokestis, tarkim 350 Eur dalijamas iš tų metų kalendorinių dienų skaičiaus (tarkim kalendoriniai metai turi 365 d., tai dalijama iš 365 d.), tada gautas dalmuo dauginamas iš prekiauti pageidaujamų dienų skaičiaus (tarkim 11 dienų), ir gautoji sandauga suapvalinama. Apskaiciavus gauname 10 Eur 55 ct ($350 \div 365 \times 11 = 10,55$), vadinas mokėtinas pajamų mokestis būtų 11 Eur.

Fiksuoto dydžio pajamų mokestį gyventojas turi sumokėti į vieną iš VMI prie FM biudžeto pajamų surenkamųjų sąskaitų, nurodant VMI prie FM interneto tinklalapyje <https://www.vmi.lt/evmi/saskaitos-ir-imoku-kodai>. Pajamų mokestis turi būti sumokėtas iki verslo liudijimo išdavimo dienos. **Įmokos kodas 1461.**

- Gyventojas, pageidaujantis įsigyti verslo liudijimą tiek verstis veikla neribojant veiklos teritorijos, tiek verstis veikla visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei

Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją, taip pat ir verstis veikla konkrečios savivaldybės teritorijoje, gali kreiptis į bet kurią TVMI, elektroniniu būdu į VMI arba paskambinti VMI konsultavimo telefonu. Konkretus fiksuoto dydžio pajamų mokestis apskaičiuojamas pagal to gyventoją deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės ar pagal konkrečios savivaldybės patvirtintą fiksuoto dydžio pajamų mokestį bei nustatytas lengvatas.

Fiksuoto dydžio pajamų mokestis turi būti sumokėtas iki verslo liudijimo išdavimo dienos.

3.6.3. Kada fiksuoto dydžio pajamų mokestis turi būti papildomai sumokamas arba grąžinamas?

- Ilgesniam nei kalendorinio mėnesio laikotarpiui verslo liudijimą įsigijęs gyventojas, pasikeitus duomenims, pagal kuriuos buvo apskaičiuotas fiksuoto dydžio pajamų mokestis, apie pasikeitusius duomenis privalo per 10 dienų nuo duomenų pasikeitimo dienos apie tai pranešti VMI, kreipiantis tiesiogiai į bet kurią TVMI arba elektroninėmis priemonėmis – prisijungus prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės „Mano VMI“, arba paskambinus konsultavimo telefonu (šiuo metu + 370 5 260 5060).

Jei dėl duomenų pasikeitimo susidaro fiksuoto dydžio pajamų mokesčio permoka, ji gyventojui grąžinama arba įskaitoma kito mokesčio sumokėjimui Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) nustatyta tvarka. Papildomai mokėtina arba grąžintina fiksuoto dydžio pajamų mokesčio suma skaičiuojama nuo kito kalendorinio mėnesio, einančio po mėnesio, kurį pakito duomenys, pirmosios (kalendorinės) dienos.

Pavyzdys

Tarkim neįgalusis gyventojas įsigyja 3 mėnesiams (sausio – kovo) elektrinių buities reikmenų taisymo paslaugų teikimo verslo liudijimą.

Tarkime, kad savivaldybė kalendoriniams metams, turintiems 365 kalendorines dienas, nustatė metinį šios veiklos rūšies 365 Eur fiksuoto dydžio pajamų mokestį, kurį padalinę iš 365 dienų, gausime vienos dienos įkainį 1 Eur. Gyventojams su negalia savivaldybė nustatė 50 proc. mažesnį mokestį, t. y. dienos įkainis 0,5 Eur. Gyventojas su negalia, įsigydamas tokį verslo liudijimą sausio–kovo mėnesiams (90 dienų) už jį sumokėjo 46 Eur (90 d. x 0,5 Eur).

Tarkime, kad Asmenų su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuo vasario 12 d. gyventojui nebenustato negalios. Todėl šis gyventojas turi pareigą iki vasario 22 d. apie tai pranešti bet kuriai TVMI bei papildomai sumokėti fiksuoto dydžio pajamų mokestį (papildomai mokėtina pajamų mokesčio suma skaičiuojama nuo kovo 1 d. iki verslo liudijimo galiojimo pabaigos). Šiuo atveju papildomai mokėtina suma – 16 Eur, kuri apskaičiuota įvertinus pasikeitusias aplinkybes (kai kovo mėn. (iš viso 31 diena) nebeturi nustatytos negalios), t. y. iš apskaičiuoto mokėtino fiksuoto dydžio pajamų mokesčio (kai negalia nebenustatyta) atimama sumokėta fiksuoto dydžio pajamų mokesčio suma (kai negalia buvo nustatyta) (31 d. x 1 Eur– 31 d. x 0,5 Eur).

Analogiškai būtų apskaičiuojama ir gyventojui grąžintina fiksuoto dydžio pajamų mokesčio suma, jei atitinkamai pasikeistų aplinkybės (būtų nustatoma negalia jos neturėjusiam gyventojui) verslo liudijimo galiojimo laikotarpiu.

Fiksuoto dydžio pajamų mokestis grąžinamas arba įskaitomas, kai verslo liudijime įrašytos rūšies veikla nutrūksta ir ja nesiverčiama iki išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pabaigos. Todėl gyventojas, nutraukdamas veiklą, turi pateikti prašymą dėl veiklos nutraukimo, o norėdamas susigrąžinti mokestį – prašymą dėl pajamų mokesčio grąžinimo arba įskaitymo.

Gyventojui mirus, fiksuoto dydžio pajamų mokestis grąžinamas paveldėtojams arba įskaitomas palikėjo mokesetinei nepriemokai padengti. Šiuo atveju grąžinama arba įskaitoma fiksuoto dydžio pajamų mokesčio suma skaičiuojama nuo palikimo atsiradimo momento (nuo mirties arba paskelbimo mirusiu dienos iki išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pabaigos).

Gyventojui susirgus, grąžintina pajamų mokesčio suma skaičiuojama nuo ligos faktą patvirtinančiuose dokumentuose nurodytos ligos pradžios datos iki verslo liudijimo galiojimo

laikotarpio pabaigos, išskyrus atvejus, kai verslo liudijimą įsigijusio gyventojų prašymu į verslo liudijimą įrašytas fizinis asmuo.

Kitais atvejais grąžinama arba įskaitoma pajamų mokesčio suma skaičiuojama nuo prašymo nutraukti individualios veiklos vykdymą įsigijus verslo liudijimą gavimo TVMI, elektroniniu būdu – VMI ar paskambinus konsultavimo telefonu dienos arba nuo prašyme nurodytos, vėlesnės nei prašymo gavimo data, dienos iki išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pabaigos, pateikus prašymą grąžinti arba įskaityti pajamų mokestį.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas įsigijo atitinkamos veiklos rūšies verslo liudijimą verstis veikla kovo – gegužės mėnesiais, kuriai fiksuoto dydžio metinis pajamų mokestis nustatytas 730 Eur. Gyventojas už 3 mėnesius (92 d.) sumokėjo 184 Eur ($730 \div 365 \times 92$).

Tarkim gyventojas nusprendžia nutraukti veiklą ir balandžio 1 d. dėl veiklos nutraukimo pateikia prašymą TVMI.

Norint nustatyti grąžintiną pajamų mokesčio sumą, pirmiausia suskaičiuojamos dienos, nuo kitos dienos po prašymo grąžinti pajamų mokestį TVMI gavimo dienos (balandžio 2 d.) iki verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pabaigos (gegužės 31 d.), tai sudarys 60 dienų. Gautas dienų skaičius dauginamas iš savivaldybės nustatyto fiksuoto dydžio pajamų mokesčio, kuris būtų mokamas už vieną veiklos vykdymo dieną ($730 \div 365$ dienų). Šiuo atveju apskaičiuojama grąžintina pajamų mokesčio suma 120 Eur ($730 \div 365 \times 60$).

3.7. Kokia tvarka pratęsimas verslo liudijimo galiojimas ir kokia tvarka išduodamas naujas verslo liudijimo egzempliorius?

Verslo liudijimas, išduotas trumpesniam negu iki kalendorinių metų pabaigos laikotarpiui arba keliems (nebūtinai iš eilės einantiems) laikotarpiams (įsigyjamų / pratęsimų gamybos ir paslaugų veiklos verslo liudijimų bendra laikotarpis su pertraukomis ar (ir) atskirų dienų trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 5 dienos), sumokėjus papildomą pajamų mokestį gali būti pratęsimas pageidaujama laikotarpį ar dienų skaičiui, bet ne ilgiau kaip iki tų metų paskutinės dienos.

Pavyzdys

Nuo sausio 5 d. iki kovo 13 d. išduotą avalynės taisymo verslo liudijimą gyventojas gali pratęsti ne trumpiau kaip bet kokia tvarka pasirinktoms 5 dienoms (gali būti pasirenkama 5 iš eilės einančios dienos ar bet kokios atskiros 5 dienos arba kelios dienos einančios iš eilės ir kelios atskiros dienos (kovo 14–18 dienoms arba kovo mėn. 21 d., balandžio mėn. 20 d., gegužės mėn. 20 d., rugsėjo mėn. 15 d., spalio mėn. 20 d., arba balandžio mėn. 13 ir 15 bei 27–29 dienoms). Paskutinė kalendorinių metų veiklos vykdymo diena gali būti gruodžio 31 diena.

Prašymas dėl verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pratęsimo turi būti pateiktas, kol verslo liudijimas dar galioja (šiuo atveju išduodamas naujos versijos verslo liudijimas, kuriame nurodomas tas pats verslo liudijimo numeris, tačiau įrašoma kita to verslo liudijimo versija). Tuo atveju, kai prašymas pratęsti verslo liudijimą pateikiamas pasibaigus verslo liudijimo galiojimo laikotarpiui, tai gyventojui išduodamas naujas verslo liudijimas (t. y. nauju numeriu naujas verslo liudijimas).

Verslo liudijimas pratęsimas ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo prašymo jį pratęsti pateikimo TVMI, elektroniniu būdu – VMI ar paskambinus konsultavimo telefonu dienos. Pratęstas verslo liudijimas gyventojui išduodamas, kai jis sumoka papildomai apskaičiuotą fiksuoto dydžio pajamų mokestį ir, jei reikia pagrįsti tolimesnį lengvatos taikymą ar pan., kai pateikia TVMI, (elektroniniu būdu – VMI) prašomus dokumentus.

3.8. Kieno prašymu verslo liudijimas pratęsimas arba išduodamas naujas verslo liudijimo egzempliorius?

Prašymą pratęsti verslo liudijimą ar išduoti naują jo egzempliorių gali pateikti tik tas asmuo, kurio vardu buvo išduotas verslo liudijimas, arba įstatymų nustatyta tvarka šio asmens įgaliotas asmuo. Pagal fizinio asmens, įrašyto į verslo liudijimą, tačiau neturinčio tinkamai

įforminto įgaliojimo, pateiktą prašymą verslo liudijimo naujas egzempliorius neišduodamas ir verslo liudijimo galiojimo laikas nepratęsiamas.

Prašymą pratęsti/pakeisti verslo liudijimą gyventojas gali pateikti **tiesiogiai TVMI**, ir elektroniniu būdu **per Mano VMI ar paskambinus konsultavimo telefonu**. Gyventojas, **teikiantis prašymą per Mano VMI** turi prisijungti prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės – **Mano VMI**, užpildyti prašymą pratęsti/pakeisti verslo liudijimą bei sumokėti apskaičiuotą fiksuoto dydžio pajamų mokestį, o **įsigyjant verslo liudijimą trumpesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui ir VSD įmoką (jei gyventojui yra prievolė mokėti VSD įmoką)** už verslo liudijimo pratęsimą (ar atitinkamais atvejais ir už pakeitimą). Informacija apie mokesčių įskaitymą bei atnaujintą verslo liudijimo versiją (t. y. pratęstą ar pakeistą verslo liudijimą) gyventojui pateikiama asmeninėje mokesčių mokėtojo paskyroje **Mano VMI** bei elektroniniu paštu.

IV. Veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, apskaita

Verslo liudijimus įsigijusių gyventojų finansinės apskaitos tvarka nustatyta Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimus, buhalterinės apskaitos taisyklėse (toliau – Taisyklės 415)¹⁸.

Verslo liudijimus įsigiję gyventojai, kurie veiklos pajamoms apskaityti naudoja kasos aparatus, veiklos pajamas ir išlaidas **iki 2025 m. balandžio 30 d. turėjo nurodyti** Individualia veikla besiverčiančio gyventojų autonominio kasos aparato kasos operacijų ir išlaidų apskaitos žurnale (toliau – Kasos žurnalas). **Kasos žurnalo pavyzdinė forma ir pildymo tvarka** nustatyta Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-255 „Dėl Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių ir Sprendimo išregistruoti kasos aparatą FR1156 formos patvirtinimo“, 3 priede.

Po 2025 m. balandžio 30 d., per 30 dienų, autonominiai kasos aparatai turėjo būti išregistruoti Taisyklių nustatyta tvarka ir naudojami virtualios fiskalizacijos kasos aparatai arba kasos aparatai, veikiantys su saugos moduliu, kurie teikia duomenis į Išmaniosios mokesčių administravimo sistemos (i.MAS) posistemę i.EKA. Šių kasos aparatų kasos operacijų žurnalas automatiškai formuojamas i. EKA pagal pateiktus į i. EKA dienos (pamainos) fiskalinių ataskaitų (Z) duomenis.

Kasos aparatus savo veikloje privalo naudoti gyventojai, vykdančys individualią prekybos veiklą (ne tik maisto produktais, bet ir kitomis prekėmis), įsigiję verslo liudijimus ar įregistravę individualią veiklą (pagal pažymą) bei prekiaujantys pastatuose ar patalpose, taip pat kioskuose, vagonėliuose, kilnojamuose nameliuose, autoparduotuvėse, t. y. ne lauko sąlygomis.

Mokesčių administratoriui suteikta teisė nustatyti atvejus, kada kasos aparatas gali būti nenaudojamas, kai kasos aparato neįmanoma naudoti dėl objektyvių priežasčių arba kasos aparato naudojimas sukeltų akivaizdžiai neproporcingą administracinę naštą. Tokie atvejai nustatyti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. VA-40 „Dėl kasos aparato nenaudojimo atvejų, kai kasos aparato neįmanoma naudoti dėl objektyvių priežasčių arba kasos aparato naudojimas sukeltų akivaizdžiai neproporcingą administracinę naštą, ir apskaitos dokumentų išrašymo“.

Verslo liudijimus įsigiję gyventojai, kurie veiklos pajamoms apskaityti nenaudoja kasos aparatų, privalo pildyti Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimą, pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą (toliau – žurnalas)¹⁹.

Verslo liudijimą įsigijęs gyventojas finansinei apskaitai tvarkyti gali pasirinkti naudoti:

- neelektroninę buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę – popierinį (atspausdintą) žurnalą arba
- elektroninę buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę – VMI prie FM valdomos Išmaniosios mokesčių administravimo informacinės sistemos (i.MAS) Nuotolinių

¹⁸ Taisyklės 415 patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 415 „Dėl Gyventojų, įsigijusių verslo liudijimus, buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“.

¹⁹ Šis reikalavimas įtvirtintas Taisyklių 415 2 punkte.

Žurnalo antraštiniame puslapyje turi būti įrašomi duomenys: gyventojo asmens kodas, vardas, pavardė, verslo liudijimo numeris, išdavimo data, veiklos rūšies pavadinimas ir kodas.

Žurnale turi būti nurodomas veiklos laikotarpio metai ir mėnuo, pvz.: 2026 metai, sausio mėnuo.

4.1.1. Žurnalo pajamų dalies pildymas

Įrašai apie gautas pajamas daromi kiekvieną dieną, kurią yra gaunamos pajamos. Jei kurią dieną pajamų negauta – įrašo daryti nereikia.

1 skiltyje turi būti nurodomas šios dalies įrašų eilės numeris. Pirma diena, kurią gyventojas pradėjo veiklą ir gavo pirmąsias pajamas, įrašoma žurnale ir pažymima skaičiumi „1“, kita diena – „2“ ir taip toliau.

2 skiltyje turi būti įrašoma mėnesio diena, kurią buvo gautos pajamos, pvz.: 05, 07 ir taip toliau.

3 skiltyje turi būti įrašoma per veiklos dieną gautų pajamų suma. Šioje skiltyje nerašomos pajamos, nesusijusios su individualia veikla, pvz., pajamos už parduotą asmeninės nuosavybės teise priklausančią turtą.

Tada, kai pirkėjui yra grąžinami pinigai dėl to, kad jam buvo parduotos nekokybiškos prekės ar suteiktos nekokybiškos paslaugos, pinigų grąžinimo dieną 3 skiltyje turi būti įrašoma „išmokėti pinigai už grąžintas prekes“ arba „išmokėti pinigai už nekokybiškas paslaugas“ ir įrašoma išmokėta pinigų suma su minuso ženklu (-) (pvz.: -50 Eur).

Pasibaigus mėnesiui, turi būti apskaičiuojama, kiek per tą mėnesį gauta pajamų: susumuojamos visų to mėnesio dienų pajamos, o iš gautos sumos atimami už nekokybiškas prekes ar paslaugas grąžinti pinigai. Gauta mėnesio pajamų suma įrašoma žurnalo puslapio apačioje.

Pavyzdys			
PAJAMOS			
Eilės numeris	Mėnesio dienos, kurių duomenys įrašomi	Suma (eurais)	
1	2	3	
1	05	100,-	
2	07	150,- -50,- (už grąžintas prekes išmokėti pinigai)	
...n	...31	900,-	
	IŠ VISO:	1 100,-	

Parašas

Vardenis Pavardenis

Mėnesio pajamų suma bus reikalinga, kai, pasibaigus metams, reikės pildyti ir pateikti Pajamų mokesčio deklaraciją.

4.1.2. Žurnalo išlaidų dalies pildymas.

Prieš pradėdant pildyti šią dalį, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad Taisyklėse 415 nurodyta, jog žurnale nurodomos patirtos (apmokėtos) išlaidos. Todėl žurnale reikia išlaidas įrašyti tik tuomet, kai už prekes ar paslaugas yra apmokėta.

Pavyzdys

Kalendorinių metų sausio mėnesį gyventojas pirko prekių, už kurias sumokėjo 1 500 Eur, tačiau tą mėnesį jų pardavė už 500 Eur. Gyventojas žurnalo išlaidų skiltyje turės nurodyti visą už pirktas prekes sumokėtą išlaidų sumą – 1 500 Eur, nesvarbu, kiek šių prekių buvo parduota per tą mėnesį.

Kalendorinių metų sausio mėnesį gyventojas pirkė prekių už 1 500 Eur, tačiau tą mėnesį už prekes sumokėjo tik 1 000 Eur, o likusių 500 Eur mokėjimas atidėtas vasario mėnesiui. Šiuo atveju žurnalo išlaidų skiltyje jis nurodo už prekes faktiškai sumokėtą sumą – 1 000 Eur, o likusioji 500 Eur suma turės būti nurodyta vasario mėnesį, kai ji bus sumokėta.

Taisyklėse **415 nustatyta, kad** minimas išlaidas galima suskirstyti į tris išlaidų grupes.

Pirma – tai prekių, medžiagų ir žaliavų įsigijimo išlaidos. Šios išlaidos turi būti pagrįstos įsigijimo dokumentais.

Antra – gyventojų nuožiūra priskiriamos kitos su vykdoma veikla susijusios išlaidos: pastatų ir kitų statinių, transporto priemonių ir kito turto, naudojamo tik veikloje, eksploatavimo (remonto, degalų, tepalų ir kt.) išlaidos; įrenginių, įrengimų, įrankių įsigijimo išlaidos, patalpų nuomos mokestis, turgavietės administratoriaus nustatytas mokestis, fiksuoto dydžio pajamų mokestis, sumokėtas įsigyjant verslo liudijimą, sveikatos ir socialinio draudimo įmokos ir kt. Šios rūšies išlaidų pagrįsti dokumentais neprivaloma.

Trečia – gyventojų nuožiūra priskiriamos išlaidos, susijusios tiek su vykdoma veikla, tiek su asmeninėmis gyventojų reikmėmis, *pavyzdžiui: nuosavu automobiliu gyventojas veža į turgavietę prekes ir tuo pačiu automobiliu važiuoja į kaimą pas gimines. Pakeliui degalinėje įpila degalų už 30 Eur. Pagal jo paties apskaičiavimus prekėms vežti į turgavietę sunaudojo trečdalį degalų, t. y. patyrė 10 Eur išlaidų (30 Eur/3).* Šios rūšies išlaidų taip pat neprivaloma pagrįsti dokumentais.

Gyventojas gali pasirinkti, kaip tvarkyti išlaidų apskaitą. Jis gali žurnale pateikti tik bendrą mėnesio išlaidų sumą arba išlaidas apskaityti pagal rūšis, taip pat kai išlaidos patiriamos (apmokamos), nurodant kiekvienos iš jų sumas bei išlaidų padarymo datą, t. y. nelaukdamas mėnesio pabaigos arba, mėnesiui pasibaigus, iki kito mėnesio pabaigos.

4 skiltyje turi būti nurodomas išlaidų rūšies eilės numeris ir data, kai išlaidos apskaitomos pagal jų rūšis ir jų padarymo datą. Šios skilties pildyti nereikia, kai įrašoma tik bendra mėnesio išlaidų suma.

5 skiltyje turi būti įrašomos per mėnesį patirtų (apmokėtų) veiklos išlaidų rūšys. Jas galima įrašyti neskaidant pagal rūšis. Įrašai gali būti daromi tada, kai išlaidos patiriamos, t. y. nelaukiant mėnesio pabaigos, arba, mėnesiui pasibaigus, iki kito mėnesio pabaigos.

6 skiltyje turi būti įrašomos 5 skiltyje nurodytų mėnesio apmokėtų išlaidų sumos. Jos taip pat gali būti skaidomos pagal rūšis. Apmokėtų išlaidų sumos pagal rūšis gali būti įrašytos, kai jos patiriamos, t. y. nelaukiant mėnesio pabaigos, arba, mėnesiui pasibaigus, iki kito mėnesio pabaigos.

1. Pavyzdys (kai įrašoma bendra viso mėnesio apmokėtų veiklos išlaidų suma, neskaidant pagal rūšis):

4 skiltis nepildoma,

5 skiltyje turi būti įrašoma „Bendros išlaidos“ (5 skiltis jau užpildyta),

6 skiltyje turi būti nurodoma bendra išlaidų suma (ir 6 skiltis jau užpildyta).

Užpildyta žurnalo išlaidų dalis atrodytų taip:

IŠLAIDOS		
Eilės numeris	Prekių įsigijimo ir kitos išlaidos	Suma (eurais)
4	5	6
	Bendros išlaidos:	1 300,-
Parašas	Vardenis Pavardenis	

2. Pavyzdys (kai žurnalas pildomas išlaidas skaidant pagal jų rūšis ir į žurnalą įrašomos, kai jos patiriamos, nelaukiant mėnesio pabaigos).

Tarkime, gyventojas verčiasi baldų gamyba ir pagamintą produkciją realizuoja turgavietėse.

Sausio 10 d. gyventojas pirkto medienos už 800 Eur. Žurnalo 4 skiltyje turi būti pažymimas išlaidų rūšies eil. Nr. „1“, 5 skiltyje įrašoma „pirkta mediena“, o 6 skiltyje – 800.

Sausio 12 d. gyventojas už gamybinių patalpų nuomą sumokėjo 120 Eur. Įrašyti šias išlaidas į veiklos išlaidas, ar ne, sprendžia jis pats (išlaidas pagrindžiančių dokumentų turėti neprivaloma). Jeigu nusprendė įrašyti, tai žurnalo 4 skiltyje turi būti pažymimas išlaidų eil. Nr. „2“, 5 skiltyje įrašoma „gamybinių patalpų nuoma“, o 6 skiltyje – 120.

Sausio 21 d. nuosavu automobiliu gyventojas vežė į turgavietę pagamintus baldus ir tuo pačiu automobiliu važiavo į kaimą pas gimines. Degalinėje už 30 Eur užsipylė degalų. Pagal jo skaičiavimus baldams vežti į turgavietę sunaudavo trečdalį degalų. Vadinasi, žurnalo 4 skiltyje reikia pažymėti eil. Nr. „3“, 5 skiltyje įrašyti „pirkta degalų“, o 6 skiltyje – 10 (30 padalinta iš 3).

Užpildyta žurnalo išlaidų dalis atrodytų taip:

IŠLAIDOS		
Eilės numeris	Prekių įsigijimo ir kitos išlaidos	Suma (eurais)
4	5	6
1	Pirkta mediena	800,-
2	Gamybinių patalpų nuoma	120,-
3	Pirkta degalų	10,-
x	Sumokėta pajamų mokesčio, sveikatos ir socialinio draudimo įmokos, pirkti daiktai, išlaidos el. energijai ir kt.	370,-
	Iš viso:	1 300,-
Parašas	Vardenis Pavardenis	

Tuo atveju, kai verslo liudijimą įsigijęs gyventojas už įsigytas ir parduotas prekes atsiskaito vėliau, o neparduotas prekes grąžina prekių pardavėjui, tai tokiame gyventojui prekių tiekimas (perdavimas) įforminamas, išrašant PVM sąskaitą faktūrą, kai prekių pardavėjas (Lietuvoje registruota įmonė ar kitas asmuo) yra PVM mokėtojas arba sąskaitą faktūrą, kai pardavėjas nėra PVM mokėtojas. Kai nepardavus prekių, jos yra grąžinamos pardavėjui yra tikslinama pirminė PVM sąskaita faktūra (arba pirminė sąskaita faktūra), išrašant kreditinę PVM sąskaitą faktūrą (arba kreditinę sąskaitą faktūrą). Kadangi žurnale turi būti nurodomos patirtos (apmokėtos) išlaidos, todėl jame nurodomos faktiškai gautos pajamos tada, kada jos buvo gautos, o išlaidos nurodomos tada, kada buvo sumokėta už įsigytas prekes.

Kitos pastabos dėl žurnalo pildymo:

- jeigu gyventojas verčiasi keliomis veiklos rūšimis ir turi įsigijęs kelių rūšių verslo liudijimus, šių veiklos rūšių pajamas ir išlaidas jis turi apskaityti atskiruose žurnaluose. Finansinei apskaitai tvarkyti gyventojas gali pasirinkti naudoti vienodą visoms veiklos rūšims ar kiekvienai veiklos rūšiai skirtingą buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę;
- jeigu skirtingoms veiklos rūšims gyventojas yra įsigijęs prekių, medžiagų ar žaliavų pagal vieną įsigijimo dokumentą, tai išlaidas joms įsigyti tarp atskirų veiklos rūšių jis paskirsto pats ir įrašo į atitinkamus žurnalus;
- jeigu veikla verčiamasi su pertraukomis, tai, atnaujinus tą pačią veiklą (tokiai pačiai veiklai įsigijus naują verslo liudijimą), galima toliau pildyti jau pradėtą žurnalą (tiek elektroninį, tiek neelektroninį).

4.2. Veiklos vykdymo vietoje privalomi turėti dokumentai

Veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą (tiek gamybos, tiek prekybos, tiek paslaugų), vykdymo vietoje gyventojas privalo turėti Lietuvos Respublikos piliečio pasą ar asmens tapatybės kortelę, **pasą** ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

Prekybos ar gamybos verslo liudijimą įsigijęs gyventojas savo veiklos vykdymo vietoje privalo turėti Lietuvos Respublikos piliečio pasą ar asmens tapatybės kortelę, pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir prekių, medžiagų arba žaliavų įsigijimo dokumentus.

4.2.1. Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo dokumentai

Gyventojas, įsigydamas verslo liudijimą, privalo įsigyti (naudoti) Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo kvitus **FR0508 formos** (toliau – Kvitus)²⁰. Teikiami Kvitai gali būti popieriniai arba elektroniniai (nuo 2022-12-24):

- popierinius Kvitus gyventojas gali atsispausdinti iš VMI prie FM interneto svetainės [Formos - VMI](#), nurodant formos kodą FR0508, arba spaustuvėse atspausdintus Kvitus nusipirkti blankų leidyklų parduotuvėse) bei juos turėti prekių ar paslaugų pardavimo vietoje.

- Elektroninis Kvitai turi atitikti Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatyme (toliau – FAĮ) nustatytus reikalavimus, keliamus elektroniniam apskaitos dokumentui (t. y. turi būti parengtas, perduotas ir gautas tokiu elektroniniu formatu, kuris sudaro galimybę jį apdoroti automatinio ir elektroniniu būdu), kuris gali būti teikiamas, kai yra išankstinis pirkėjo sutikimas.

Kvitus gali išrašyti ir pasirašyti verslo liudijimą įsigijęs gyventojas arba į verslo liudijimą įrašytas šeimos narys. Tuo atveju, kai prekes parduoda ar paslaugą suteikia bei kvitą išrašo į verslo liudijimą įrašytas šeimos narys, tai kvito apačioje (kairėje pusėje) jis turi nurodyti savo (kaip prekių (paslaugų) pardavėjo), vardą arba vardo pirmąją raidę, pavardę, verslo liudijimo, į kurį jis įrašytas, numerį bei pasirašyti²¹.

Verslo liudijimus įsigiję gyventojai privalo išrašyti (pateikti) Kvitus, kai:

1. Kvitų išrašymas numatytas Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1283 „Dėl Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, t. y. Kvitus privaloma išrašyti (pateikti), kai, parduodant prekes, nėra galimybės naudoti kasos aparato dėl kasos aparato gedimo arba pažeidus jo plombą, taip pat tais atvejais, kai atitinkamą kasos aparatą naudoti draudžiama, užfiksavus kasos aparatų duomenų klastojimo faktus (sumuojantieji skaitikliai neteisėtai nustatomi į nulinę padėtį, neteisėtai įformintos grąžinamos prekės, nepagrįstai mažinamos kasos aparatu įregistruotos įplaukos, imituojamas jų registravimas) arba nustačius, kad naudojamos pakeistos konstrukcijos ar programos, tačiau tik tokio kasos aparato techninės priežiūros, remonto ar keitimo laikotarpiu ir tik iškvietus aptarnavimo specialistą ir (ar) užregistravus iškvietimą kasos operacijų žurnale.

2. Verslo liudijimą turintis gyventojas perka iš verslo liudijimą įsigijusio gyventoją jo pagamintą produkciją arba perka žemės ūkio produkciją iš gyventoją, kuris pats ją išaugino, arba perka iš gyventoją (ne PVM mokėtojo ir neįsigijusio verslo liudijimo) asmeninės nuosavybės teise

²⁰ Kvitų formos pavyzdys ir pildymo tvarka patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 379 „Dėl Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo kvito formos bei šių kvitų pildymo taisyklių patvirtinimo“.

²¹ Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo kvito FR0508 formos pavyzdžio pildymo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 379 „Dėl Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo kvito formos bei šių kvitų pildymo taisyklių patvirtinimo“ 14, 20 punktai.

priklausančius daiktus. Šiuo atveju Kvita turi išrašyti (pateikti) prekių pirkėjas. Kai Kvita išrašyti blankų leidyklų parduotuvėse, tai antrasis kvito egzempliorius duodamas prekių pardavėjui, o pirmasis lieka prekių pirkėjui, kai Kvita atsispausdinti iš VMI prie FM interneto svetainės, tai pildomi du Kvito egzemplioriai, kurių vienas duodamas prekių pardavėjui, o kitas lieka pirkėjui. Elektroninis Kvita pateikiamas pardavėjui, kai yra jo išankstinis sutikimas gauti elektroninį Kvita.

Kitais 1 ir 2 punktuose nenurodytais atvejais minėti Kvita išrašomi (pateikiami) pirkėjui ar paslaugų gavėjui paprašius.

Kvita išrašomi (pateikiami) pinigų gavimo momentu, neatsižvelgiant į tai, kada buvo suteiktos paslaugos ar parduotos prekės. Tuo atveju, kai už verslo liudijimą įsigijusio gyventojas suteiktas paslaugas ar parduotas jo paties pagamintas prekes atsiskaitoma (sumokami pinigai) vėliau, kai verslo liudijime nurodytas veiklos vykdymo laikotarpis jau pasibaigęs (tačiau paslaugos buvo suteiktos ar jo paties pagamintos prekės perduotos dar nepasibaigus verslo liudijimo galiojimui), tai šis gyventojas faktiniu paslaugų atlikimo ar prekių perdavimo momentu turėtų išrašyti sąskaitą faktūrą (nurodant, kad atsiskaityta bus vėliau), o Kvita turėtų išrašyti faktiniu pinigų gavimo momentu. Šiuo atveju laikoma, kad tokios jo pajamos yra gautos už veiklą, vykdytą įsigijus verslo liudijimą. Tačiau, kai verslo liudijimą įsigijęs gyventojas už dar tik numatomas teikti paslaugas (ar parduoti prekes) iš anksto grynaisiais pinigais gauna avansą, tuomet sumokėjimo patvirtinimui turėtų išrašyti Pinigų priėmimo kvitą²². Faktiškai suteikus paslaugas (pardavus prekes) galutinio atsiskaitymo momentu gyventojas turi išrašyti Prekių (paslaugų) pirkimo pardavimo kvitą (FR0508 forma), kuriame turi nurodyti visą paslaugos (prekių) kainą, įskaitant ir avansu gautą sumą.

Kvito (senos formos) pavyzdys, kuriuos įsigiję gyventojai, gali naudoti iki tol, kol baigsis jų atsargos, kurios įsigytos iki Lietuvos Respublikos atsiskaitymų grynaisiais pinigais sumų apvalinimo įstatymo įsigaliojimo dienos (t. y. iki 2025-05-01). Šiuo atveju asmeniui, atsiskaitant grynaisiais pinigais, senos formos Kvituose turi būti papildomai ranka įrašyta apvalinimo suma (ct) ir bendra sumokėta suma, pritaikius apvalinimą (Eur, ct).

²² Pinigų priėmimo kvito naudojimo, parengimo ir apskaitos ypatumai nustatyti Pinigų priėmimo ir pinigų išmokėjimo kvitų naudojimo, išrašymo ir apskaitos taisyklėse, patvirtintose VMI prie FM viršininko 2019 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. VA-39 „Dėl Pinigų priėmimo ir pinigų išmokėjimo kvitų naudojimo, išrašymo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“.

FR0508 forma patvirtinta
Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
viršininko 2002 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. 379
(Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
viršininko 2014 m. spalio 31 d. įsakymo
Nr. VA-119 redakcija)

☐

PREKIŲ (PASLAUGŲ) PIRKIMO-PARDAVIMO KVITAS NR.

20. ____ m. ____ d.

☐

Eil. Nr.	Prekės (paslaugos) pavadinimas	Kiekis	Kaina	Suma
1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

☐

Prekių (paslaugų) pardavėjo vardas arba vardo pirmoji raidė, pavardė _____ → Prekių (paslaugų) pirkėjo vardas arba vardo pirmoji raidė, pavardė* _____
 Verslo liudijimo Nr. _____ → Asmens kodas* _____
 → Verslo liudijimo Nr. ** _____
 Įmonės pavadinimas _____
 Parašas _____ → Įmonės kodas _____

*Nurodoma pirkėjo ar paslaugos gavėjo pageidavimu.

**Nurodoma, kai kvitą išrašo perkantis prekes verslo liudijimą įsigijęs gyventojas.

Kvitas išrašomas po vieną egzempliorių prekių (paslaugų) pirkėjui ir prekių (paslaugų) pardavėjui.

Nuo 2025-05-01 galiojančio Kvito pavyzdys

PATVIRTINTA

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
viršininko

2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 379

(Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
viršininko

2025 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. VA-32
redakcija)

(Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo kvito FR0508 formos pavyzdys)

PREKIŲ (PASLAUGŲ) PIRKIMO-PARDAVIMO KVITAS FR0508 NR.

20 ____ m. ____ . ____ d.

Eil. Nr.	Prekės (paslaugos) pavadinimas	Kiekis	Kaina	Suma
1	2	3	4	5
	Bendra mokėtina suma (Eur, ct)			
	Apvalinimo suma (ct)			
	Bendra sumokėta suma, pritaikius apvalinimą (Eur, ct)			

Prekių (paslaugų) pardavėjo vardas
arba vardo pirmoji raidė, pavardė _____Prekių (paslaugų) pirkėjo vardas
arba vardo pirmoji raidė, pavardė _____

Asmens kodas _____

Verslo liudijimo Nr. _____

Verslo liudijimo Nr. _____

Įmonės pavadinimas _____

Parašas _____

Įmonės kodas _____

Pastabos:

1. Apvalinimo suma nurodoma su „-“ ženklu, kai apvalinama į mažesnę pusę, apvalinimo suma nurodoma su „+“ ženklu, kai apvalinama į didesnę pusę.

2. Prekių (paslaugų) pirkėjo vardas arba vardo pirmoji raidė, pavardė bei asmens kodas nurodomi pirkėjo ar paslaugos gavėjo pageidavimu.

3. Kai Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo kvitą, kurio FR0508 formos pavyzdys patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 379 „Dėl Prekių (paslaugų) pirkimo-pardavimo kvito FR0508 formos pavyzdžio ir jos pildymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau - Kvititas), išrašo prekes perkantis verslo liudijimą įsigijęs gyventojas, tai Kvite nurodomas prekių (paslaugų) pirkėjo verslo liudijimo numeris.

4. Kvititas išrašomas dviem egzemplioriais: po vieną egzempliorių prekių (paslaugų) pirkėjui ir prekių (paslaugų) pardavėjui.

4.2.2. Prekių, medžiagų ir žaliavų įsigijimo dokumentai

Prekybos verslo liudijimus įsigiję gyventojai prekybos vietoje, o įsigiję gamybos verslo liudijimus – gamybos vietoje privalo turėti Lietuvos Respublikos piliečio pasą ar asmens tapatybės kortelę, pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą bei tokius prekių, medžiagų arba žaliavų įsigijimo dokumentus:

Privalomo turėti dokumento pavadinimas	kai prekės, medžiagos arba žaliavos įsigytos:
sąskaita faktūra arba PVM sąskaita faktūra	iš Lietuvos juridinių asmenų arba užsienio apmokestinamųjų vienetų, vykdančių veiklą per nuolatinę buveinę
Kvititas arba kasos aparato kvititas, arba sąskaita faktūra arba PVM sąskaita faktūra	iš gyventojų, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta GPMĮ
dokumentas, kuriuo įformintas prekių, medžiagų arba žaliavų tiekimas ir iš kurio galima nustatyti ūkinės operacijos turinį	Europos Sąjungos valstybėse
importo deklaracija, kuria įformintas prekių, medžiagų arba žaliavų importas į Europos Sąjungos muitų teritoriją	ne Europos Sąjungos muitų teritorijoje

Kvitas arba kasos aparato kvitas, arba sąskaita faktūra, nuo 2018-01-01 PVM sąskaita faktūra	iš gyventojų įsigijusių verslo liudijimus verstis prekyba; kai iš verslo liudijimus įsigijusių perkama šių gyventojų pagaminta produkcija; kai žemės ūkio produkcija perkama iš gyventojų (ne PVM mokėtojų), kurie patys ją išaugino; kai iš gyventojų (ne PVM mokėtojų ir neįsigijusių verslo liudijimų) perkami asmeninės nuosavybės teise priklausantys daiktai.
--	--

Gyventojai, vykdančys veiklą, privalo užtikrinti, kad jų nuo 2018-01-01 išrašytos PVM sąskaitos faktūros, kuriomis įformintas prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, taip pat jų gautos PVM sąskaitos faktūros būtų saugomos 10 metų nuo jų išrašymo. Privaloma saugoti dokumentus tokios formos (rašytinės ar elektroninės), kokios jie buvo išrašyti ar gauti, bei užtikrinti, kad per visą dokumentų saugojimo laikotarpį būtų išlaikytas PVM sąskaitų faktūrų autentiškumas bei turinio vientisumas, taip pat, kad dokumentai išliktų įskaitomi.

Be to, galioja individualios (personalios) įmonės vardu išrašyti prekių įsigijimo dokumentai, kai įsigijęs verslo liudijimą gyventojas savo veikloje naudoja ar prekiauja:

- savo likviduotos individualios įmonės medžiagomis, žaliavomis, prekėmis,
- savo individualios įmonės, įgijusios likviduojamos įmonės statusą, medžiagomis, žaliavomis, prekėmis. Tokiu atveju šios medžiagos, žaliavos, prekės turi būti paimitos iš įmonės veiklos ir toks veiksmas turi būti įformintas atitinkamu dokumentu (aktu ir pan.).

Sutuoktiniai, įsigiję atskirus prekybos verslo liudijimus, toje pačioje turgavietėje gali prekiauti prekėmis, turėdami vieno iš jų vardu išrašytus prekių įsigijimo dokumentus.

Prekių, medžiagų arba žaliavų įsigijimą patvirtinantys dokumentai turi turėti visus **FAI** ir kituose teisės aktuose numatytus privalomus apskaitos dokumentų rekvizitus.

V. Verslo liudijimą įsigijusio gyventojų teisės, pareigos ir atsakomybė

Verslo liudijimą įsigijęs gyventojas, kaip ir kiti mokesčių mokėtojai, visais mokesčių klausimais gali kreiptis **VMI interneto svetainėje nurodytu konsultavimo telefonu +370 5 260 5060**.

5.1. Kokias teises įgyja gyventojas įsigydamas verslo liudijimą?

Verslo liudijimas suteikia teisę gyventojui ir jo verslo liudijime nurodytam fiziniam asmeniui verstis verslo liudijime nurodyta veikla, t. y. gyventojų pajamos, gautos verslo liudijimo galiojimo laikotarpiu iš verslo liudijime nurodytos veiklos, jų gavimo momentu pajamų mokesčiu papildomai neapmokestinamos.

Išduotas kurios nors veiklos rūšies verslo liudijimas suteikia teisę:

- gauti pajamų, verčiantis verslo liudijime nurodytos rūšies veikla ir laikantis tokių teritorinių apribojimų:
- veiklą vykdyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje (ir užsienyje), jei **įsigyjant verslo liudijimą pasirinkta veiklą vykdyti** neribojant veiklos teritorijos,
- veiklą vykdyti visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių ir Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją, jei **įsigyjant verslo liudijimą pasirinkta veiklą vykdyti** visoje Lietuvos Respublikoje, išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių ir Neringos savivaldybės teritorijas bei Marijampolės savivaldybės Marijampolės miesto teritoriją,
- veiklą vykdyti tik konkrečios savivaldybės teritorijoje, jei **įsigyjant verslo liudijimą pasirinkta veiklą vykdyti** konkrečios savivaldybės teritorijoje.

Pavyzdys

Gyventojas įsigijo Gatavų tekstilės gaminių gamybos verslo liudijimą ir veiklos vykdymo teritoriją pasirinko Šilalės rajono savivaldybėje. Tekstilės dirbinius jis gali gaminti ir jais prekiauti tik Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje.

Jei gyventojas savo tekstilės dirbiniais nori prekiauti visoje Lietuvoje (įskaitant ir didžiuosius miestus), tai turėtų būti pasirinkta veiklos vykdymo teritorija „neribojant veiklos teritorijos“ visą šios veiklos vykdymo laikotarpį arba tais laikotarpiais, kai įvairiuose miestuose ar miesteliuose vykdoma prekyba.

- galima parduoti savo gamybos prekes ir paslaugas gyventojams, įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms, jeigu kitaip nenustatyta Sąraše,
- išduotas prekybos verslo liudijimas suteikia teisę užsiimti prekyba kioskuose, turgavietėse, prekyba iš (nuo) laikinųjų prekybos įrenginių, išnešiojamąja ir išvežiojamąja prekyba, t. y. su prekybos verslo liudijimu (tiek Prekybos tik ne maisto produktais veiklai, tiek ir Prekybos veiklai) galima prekiauti ir kioskuose, ir turgavietėse, ir užsiimti prekyba iš (nuo) laikinųjų prekybos įrenginių bei išnešiojamąja ir išvežiojamąja prekyba,
- sumokėtą fiksuoto dydžio pajamų mokestį gyventojas gali prašyti grąžinti arba įskaityti visais veiklos nutrūkimo atvejais, kai ja nesiverčiama iki išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpio pabaigos,
- verslo liudijimas suteikia teisę gautas pajamas už parduotas prekes (įskaitant savos gamybos prekes) bei suteiktas paslaugas juridiniams asmenims laikyti iš individualios veiklos su verslo liudijimu gautomis pajamomis **tik tuo atveju, jeigu veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, rūšis nėra viena iš veiklos, kuria verčiasi juridinis asmuo (t. y. juridinio asmens įregistruotų MMR, nors faktiškai ir nevykdomų arba faktiškai vykdomų MMR neįregistruotų), rūšių,**
- įsigytas verslo liudijimas suteikia teisę individualios veiklos su verslo liudijimu gautomis pajamomis laikyti pajamas, gautas už parduotas prekes ir suteiktas paslaugas iš gyventojų, taip pat iki 4 500 Eur per mokestinį laikotarpį iš juridinių asmenų ir individualią prekybos veiklą vykdančių gyventojų (tiek įsigijusių prekybos verslo liudijimus, tiek įregistravusių prekybos veiklą su pažyma),
- sutuoktiniai, įsigiję atskirus prekybos verslo liudijimus, toje pačioje turgavietėje gali prekiauti prekėmis turėdami vieno iš jų vardu išrašytus prekių įsigijimo dokumentus,
- prekybos verslo liudijimus įsigiję gyventojai turi teisę įsigyti prekių iš gamybos verslo liudijimus įsigijusių gyventojų,
- **gamybos verslo liudijimas, prie kurio Sąrašo paaiškinimų dalyje yra įrašytas paaiškinimas, jog „įsigijus verslo liudijimą šiai veiklos rūšiai taip pat galima prekiauti verslo liudijime nurodytomis savo gamybos prekėmis neįsigijus verslo liudijimo prekybos veiklai“, suteikia teisę gauti pajamas prekiaujant verslo liudijime nurodytomis savo gamybos prekėmis, neįsigijus prekybos verslo liudijimo, bet koku pasirinktu prekybos būdu (įskaitant internetu ir paštu).**
- **Gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimas, prie kurio Sąrašo paaiškinimų dalyje yra įrašytas paaiškinimas, jog „įsigijus verslo liudijimą šiai veiklos rūšiai gali būti nuomojamos gyvenamosios paskirties patalpos, neteikiant apgyvendinimo paslaugų. Apgyvendinimo paslaugos gali būti teikiamos tik įsigijus atitinkamą verslo liudijimą (kaimo turizmo paslaugos arba privataus apgyvendinimo paslaugos)“ suteikia teisę gauti pajamų tik iš gyvenamosios paskirties patalpų nuomos, neteikiant apgyvendinimo paslaugų, t. y. iš apgyvendinimo veiklą gautos pajamos nelaikomos pajamomis, gautomis iš veiklos su gyvenamųjų patalpų nuomos verslo liudijimu.**

- Gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimas suteikia teisę kalendoriniais metais iki 50 000 Eur pajamas, gautas už gyventojams (įskaitant ir individualią veiklą vykdančius gyventojus) suteiktas nuomos paslaugas, laikyti iš veiklos su verslo liudijimu gautomis pajamomis.
- fiksuoto dydžio pajamų mokestis įsigyjant gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimą mokamas atskirai už kiekvieną gyvenamosios paskirties objektą.

5.2. Kokių teisių verslo liudijimas nesuteikia?

1. Individualios veiklos vykdymui įsigijus verslo liudijimą ir iš jos gavus daugiau kaip 50 000 Eur pajamų, 50 000 Eur viršijančias pajamas laikyti apmokestinomomis pajamomis, gautomis vykdant veiklą su individualios veiklos verslo liudijimu.

2. Įsigijus gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimą ir iš jos kalendoriniais metais gavus daugiau kaip 50 000 Eur pajamų. 50 000 Eur viršijančiąją dalį laikyti apmokestinomomis pajamomis, gautomis vykdant veiklą su gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimu.

3. Gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimas nesuteikia teisės gauti pajamų iš kitokios nei gyvenamųjų patalpų paskirties nuomos bei iš gyvenamųjų patalpų nuomos juridiniams asmenims.

4. Gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimas nesuteikia teisės gauti pajamų iš gyvenamosios paskirties patalpų nuomos, kai tokių patalpų nuomos paslaugas savininkų vardu teikia į verslo liudijimą neįrašytas asmuo (pvz., administravimo ar tarpininkavimo paslaugas teikianti įmonė, kuri už savininką savininko vardu sukuria konkrečiose užsienio Platformose²³ paskyras ir jas butų savininkų vardu administruoja, ir pan.). Nuomos tarpininkavimo ir / ar nuomos administravimo paslaugas teikiančioms įmonėms nepriskiriamos viešbučių užsakymo internetu svetainės (platformos Booking.com, Airbnb ir pan.), teikiančios apgyvendinimo įstaigų užsakymo paslaugas.

Gyventojas, tokiu būdu gavęs gyvenamųjų patalpų nuomos pajamų, jas, metams pasibaigus, iki kitų metų gegužės 1 d., privalo deklaruoti ir nuo jų apskaičiuoti bei sumokėti gyventojų pajamų mokestį.

Jeigu iš tokios nuomos gautų pajamų bei kitų ne iš darbo santykių ar jų esmę atitinkančių santykių pajamų metinė suma neviršija 12 VDU, ji apmokestinama 15 proc. pajamų mokesčio tarifu, jei viršija 12 VDU, tuomet 12 VDU dydį viršijanti suma apmokestinama pagrindiniu 20, 25 ar 32 proc. tarifu.

5. Išduotas prekybos verslo liudijimas nesuteikia teisės gautų pajamų laikyti apmokestinomomis pajamomis, gautomis iš vykdytos individualios veiklos su verslo liudijimu, kai jos gautos iš:

- prekybos automobiliais, motociklais bei mopedais,
- prekybos nuo laikinųjų prekybos įrenginių, pastatytų patalpose (išskyrus prekybą gėlėmis, knygomis ir spaudos leidiniais ir prekybą patalpose, esančiose turgavietės teritorijoje), taip pat iš kioskų, pastatytų patalpose,
- iš žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo individualią prekybą vykdančioms gyventojams (tiek prekybos verslo liudijimus įsigijusiems, tiek įregistravusiems individualią prekybą su pažyma),
- prekybos veiklą vykdančių (t. y. prekybos veiklą įregistravusių MMR) juridinių asmenų,
- iš prekybos internetu ir paštu.

6. Verslo liudijimas nesuteikia teisės gautų pajamų už parduotas prekes (įskaitant savos gamybos prekes) bei suteiktas paslaugas juridiniams asmenims laikyti iš individualios veiklos su verslo liudijimu gautomis pajamomis, jeigu veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą, rūšis yra tokia pati kaip ir MMR įregistruota ar faktiškai vykdoma MMR neįregistruota juridinio asmens.

7. Gyventojams išduotas (išduoti) prekybos ir / ar gamybos ir / ar paslaugų verslo liudijimas (liudijimai) nesuteikia teisės laikyti iš individualios veiklos su verslo liudijimu gautomis pajamomis 4 500 Eur viršijančių pajamų, gautų iš prekių pardavimo individualią prekybą vykdančių.

²³ Booking.com ir kt.

vykdantiems gyventojams (tiek prekybos verslo liudijimus įsigijusiems, tiek įregistravusiems individualią prekybos veiklą su pažyma), iš prekių pardavimo prekybos veiklos nevykdantiems juridiniams asmenims bei iš savo gamybos prekių pardavimo ir paslaugų teikimo tos pačios veiklos nevykdantiems juridiniams asmenims.

8. Verslo liudijimas gyventojui nesuteikia teisės į savo vykdomą veiklą įtraukti kitų, jo verslo liudijime nenurodytų asmenų, kadangi gyventojas, įsigydamas verslo liudijimą, avansu sumoka pajamų mokestį už numatomas gauti pajamas iš verslo liudijime nurodytos veiklos, kurią vykdo jis pats ar kartu su į jo verslo liudijimą įrašytu asmeniu. Gyventojas, ketindamas veiklai pasitelkti į verslo liudijimą neįrašytą fizinį asmenį, pavyzdžiui, sudarydamas su juo darbo sutartį, turėtų pasirinkti kitą ūkinės veiklos formą nei veikla pagal verslo liudijimą, t. y. turėtų steigti įmonę ar registruoti individualią veiklą pagal pažymą.

5.3. Kokios yra veiklą pagal verslo liudijimą vykdančio gyventojų pareigos?

Verslo liudijimus įsigiję gyventojai privalo:

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, įsigijęs verslo liudijimą bent vienai veiklos dienai, nepriklausomai nuo to, ar gavo tokios veiklos pajamų, ar jų negavo iki kitų metų gegužės 1 dienos, privalo pateikti atitinkamų metų Pajamų mokesčio deklaraciją.

2. Paslaugų verslo liudijimą įsigijęs gyventojas veiklos vykdymo vietoje privalo turėti Lietuvos Respublikos piliečio pasą, asmens tapatybės kortelę, pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

3. Prekybos verslo liudijimą ir / ar gamybos verslo liudijimą įsigijęs gyventojas savo veiklos vykdymo vietoje privalo turėti Lietuvos Respublikos piliečio pasą, asmens tapatybės kortelę, pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą bei Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklėse nurodytus prekių, medžiagų arba žaliavų įsigijimo dokumentus. Pasirinkus finansinę apskaitą tvarkyti virtualiu buhalteriu i.APS, veiklos vykdymo vietoje nebūtina turėti popierinių prekių ir / ar medžiagų įsigijimo dokumentų, kai prekių, medžiagų arba žaliavų įsigijimo dokumentai arba jų skaitmeninės kopijos saugomi i.APS.

4. Prekių, medžiagų arba žaliavų įsigijimo dokumentus (pvz., sąskaitas faktūras) ir kitus dokumentus gyventojas turi saugoti 5 metus. Išrašytos PVM sąskaitos faktūros, kuriomis įformintas prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, taip pat gautos PVM sąskaitos faktūros privalo būti saugomos 10 metų nuo jų išrašymo. Privaloma saugoti dokumentus tokios formos (rašytinės ar elektroninės), kokios jie buvo išrašyti ar gauti. Svarbu užtikrinti, kad per visą dokumentų saugojimo laikotarpį būtų išlaikytas PVM sąskaitų autentiškumas bei turinio vientisumas, taip pat, kad dokumentai išliktų įskaitomi. Gyventojas, tam tikrą laikotarpį naudojėsis elektronine buhalterinės apskaitos tvarkymo priemone, to laikotarpio finansinės apskaitos dokumentus arba popierinių (atspausdintų) finansinės apskaitos dokumentų skaitmenines kopijas gali pasirinkti saugoti elektroninėje buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonėje, tačiau privalo užtikrinti jų kilmės autentiškumą, turinio vientisumą ir įskaitomumą.

5. Gyventojas, įsigydamas verslo liudijimą (įskaitant ir verslo liudijimą gyvenamosios paskirties patalpų nuomai) privalo įsigyti ir Kvitus²⁴ (atsispausdinti iš VMI prie FM interneto svetainės, adresu <https://www.vmi.lt/evmi/formos> arba spaustuvėse atspausdintus Kvitus nusipirkti blankų leidyklų parduotuvėse). Gyventojai, finansinę apskaitą tvarkantys i.APS priemone, turi galimybę Kvitus išrašyti per i.APS, nepildant popierinės Kvito formos.

6. Gyventojai, parduodami savos gamybos prekes arba paslaugas gyventojams, įsigijusiems prekybos verslo liudijimus, privalo išrašyti Kvitus, o kitiems pirkėjams šie Kvitai išrašomi jų pageidavimu.

7. Gyventojai, įsigiję verslo liudijimus, pirkdami iš verslo liudijimą įsigijusio gyventojų jo pagamintą produkciją arba pirkdami žemės ūkio produkciją iš gyventojų, kuris pats ją išaugino, arba pirkdami iš gyventojų asmeninės nuosavybės teise priklausančius daiktus, privalo išrašyti Kvitus.

8. Verslo liudijimus įsigiję gyventojai, kurie veiklos pajamoms apskaityti nenaudoja kasos aparatų, savo apskaitos tvarkymui gali pasirinkti neelektroninę buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę, kurią pasirinkus pildomas popierinis (atspausdintas) žurnalas arba elektroninę

²⁴ FR0508 forma.

buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonę, kurią pasirinkus pildomas elektroninės formos žurnalas (finansinei apskaitai tvarkyti naudojamas virtualus buhalteris (i. APS) arba kita elektroninė buhalterinės apskaitos tvarkymo priemonė).

9. Verslo liudijimus įsigiję gyventojai, kurie veiklos pajamoms apskaityti naudoja kasos aparatus, pajamas ir išlaidas turi nurodyti kasos **operacijų žurnale (pildomame per i.EKA)**.

10. Verslo liudijimus (išskyrus gyvenamosios paskirties patalpų nuomos) įsigiję gyventojai Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka privalomai turi draustis valstybiniu socialiniu draudimu viso dydžio pensijai gauti.

11. Gyventojai, įsigiję verslo liudijimus (išskyrus gyvenamosios paskirties patalpų nuomos), moka privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

12. Jeigu verslo liudijimas išduotas ilgesniam negu vieno mėnesio laikotarpiui ir veiklos vykdymo metu pasikeitė duomenys, pagal kuriuos buvo apskaičiuotas pajamų mokestis, tai per 10 dienų nuo duomenų pasikeitimo dienos gyventojas privalo apie tai pranešti tiesiogiai **bet kuriai TVMI arba elektroninėmis priemonėmis** – prisijungus prie asmeninės mokesčio mokėtojo erdvės „Mano VMI“, arba **paskambinus konsultavimo telefonu pateikiamas prašymas** pakeisti/pratęsti verslo liudijimą,

13. Pasikeitus stacionarioje vietoje vykdomos veiklos rūšies vietai, gyventojas per 10 dienų nuo pasikeitimo privalo apie tai pranešti TVMI arba elektroninėmis priemonėmis – prisijungus prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės – **Mano VMI, arba paskambinus konsultavimo telefonu pateikiamas prašymas** pakeisti/pratęsti verslo liudijimą. Gavus prašymą, per vieną darbo dieną išduodamas naujos versijos verslo liudijimas (su patikslintais duomenimis).

14. Gyventojai, įsigiję verslo liudijimus, privalo laikytis atitinkamuose teisės aktuose nustatytų veiklos, kuria jie verčiasi, taisyklių.

Pavyzdys

Tarkime, gyventojas įsigijo žuvų, mėsos ir jų gaminių rūkymo paslaugų verslo liudijimą. Šios rūšies verslo liudijime privalo būti nurodoma stacionari veiklos vykdymo vieta (klasifikatoriuje šios rūšies veikla pažymėta (ST)). Šios rūšies veikla turi būti vykdoma patalpose, įrengtose pagal nustatytus veterinarinius, higieninius ir kitų maisto tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Ar patalpos atitinka nustatytus reikalavimus, tikrina teritorinė Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

15. Jei verslo liudijimus įsigiję gyventojai veiklos vykdymui naudoja nuosavus automobilius, tai jie turėtų patikslinti, ar jiems nėra atsiradusi prievolė mokėti mokesčius už aplinkos teršimą. Dėl minėtos informacijos ir šio mokesčio mokėjimo tvarkos tokie gyventojai turėtų kreiptis į Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos.

16. Individualią prekybos veiklą, tiek su verslo liudijimu, tiek su pažyma vykdančys gyventojai turgavietėse ir prekybai skirtose viešosiose vietose prekiaujantys mėsa, paukštiena ir jų produktais nuo 2024 m. gegužės 1 d. išlaidų ir pajamų suminę apskaitą²⁵ privalo vesti tik elektroniniu būdu per VMI virtualų buhalterį i. APS. Į prekybos vietą atvežus naują mėsos ir paukštienos produkciją jų įsigijimo dokumentų duomenys prieš pardavimą turi būti suvesti į i.APS kaip išlaidos.

5.4. Kokia yra verslo liudijimą turinčio gyventojų atsakomybė už mokesčių prievolių vykdymo tvarkos pažeidimus?

Gyventojams, vykdančioms individualią veiklą, neįsigijus verslo liudijimo arba neįregistravus individualios veiklos bei verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams, nesilaikantiems Verslo liudijimų išdavimo taisyklėse nustatytų reikalavimų, t. y. prekybos,

²⁵ Pajamų, gautų už turgavietėse ir prekybai žemės ūkio ir maisto produktais skirtose viešosiose vietose parduodamą mėsą, mėsos produktus, paukštieną ir paukštienos produktus, suminės apskaitos taisyklės patvirtintos 2024 m. gegužės 1 d. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos įsakymu Nr. VA-36 „Dėl Pajamų, gautų už turgavietėse ir prekybai žemės ūkio ir maisto produktais skirtose viešosiose vietose parduodamą mėsą, mėsos produktus, paukštieną ir paukštienos produktus, suminės apskaitos taisyklių patvirtinimo“.

gamybos ar paslaugų teikimo vietoje neturintiems prekių, medžiagų ar žaliavų įsigijimo dokumentų, neišrašantiems Kvitų, neišduodantiems kasos aparatų kvitų, sąskaitų faktūrų ar PVM sąskaitų faktūrų, kai tai numatyta Verslo liudijimų išdavimo taisyklėse, neteisingai tvarkantiems žurnalus, taikoma atsakomybė, numatyta Administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK).

Toliau apžvelgsime gyventojų atsakomybę pagal pasitaikančius pažeidimus.

5.4.1. Gyventojų atsakomybė už ūkinės ar komercinės veiklos pažeidimus

Gyventojams, kurie vykdo veiklą neįsigiję verslo liudijimo arba neįregistravę individualios veiklos, taikoma administracinė atsakomybė pagal ANK 150 straipsnį – bauda nuo 780 iki 1100 Eur, už pakartotinį nusižengimą – bauda nuo 1 100 Eur iki 1 950 Eur.

5.4.2. Atsakomybė už deklaracijos pateikimo tvarkos pažeidimą bei mokesčių vengimą

Lietuvos gyventojas, per mokestinį laikotarpį (kalendorinius metus) tiek gavęs, tiek ir negavęs pajamų iš veiklos, kuria vertėsi pagal tos veiklos rūšies verslo liudijimą, ir iki kitų metų gegužės 1 dienos nepateikęs ar pavėluotai pateikęs metinę pajamų deklaraciją, taip pat pateikęs joje neteisingus duomenis, gali būti traukiamas administracinės atsakomybės vadovaujantis ANK 187 straipsnio 1 dalimi. Jam gali būti skirta administracinė nuobauda – įspėjimas arba bauda nuo 80 Eur iki 180 Eur.

Jeigu gyventojas nepateikia metinės pajamų deklaracijos, siekdamas išvengti mokesčių, kurių suma neviršija 400 bazinių bausmių ir nuobaudų dydžių (toliau – BBND²⁶; laikotarpiu nuo 2019-01-01 iki 2023-05-31 – 100 BBND), po to, kai mokesčių administratorius raštu priminė apie pareigą ją pateikti, tai šis nusižengimas pagal ANK 187 straipsnio 3 dalį nuo 2023-06-01 užtraukia baudą nuo 400 Eur iki 6000 Eur (laikotarpiu nuo 2019-01-01 iki 2023-05-31 bauda – nuo 200 Eur iki 1040 Eur).

Neteisingų duomenų, žinant, kad jie neteisingi, įrašymas į gyventojų Pajamų mokesčio deklaraciją, siekiant išvengti mokesčių, kurių suma neviršija 400 BBND (laikotarpiu nuo 2019-01-01 iki 2023-05-31 – 100 BBND), užtraukia administracinę atsakomybę pagal ANK 187 straipsnio 4 dalį nuo 2023-06-01 bauda – nuo 1000 Eur iki 6000 Eur (laikotarpiu nuo 2019-01-01 iki 2023-05-31 bauda – nuo 650 Eur iki 6 000 Eur).

5.4.3. Atsakomybė už apskaitos reikalavimų nesilaikymą

Gyventojai, vykdydami veiklą pagal verslo liudijimus, bet nepildantys žurnalo, neišrašantys prekių pardavimo dokumentų, neturintys Kvitų ar kitaip nevykdantys šios atmintinės 5.3. skyriaus 5-11 punktuose išvardytų pareigų, traukiami administracinės atsakomybės vadovaujantis pagal ANK 205 straipsnio 1 dalį paskiriant įspėjimą arba baudą nuo 40 Eur iki 140 Eur. Pakartotinai nusižengus (kai gyventojas už tai jau buvo baustas administracine nuobauda), skiriama bauda nuo 180 Eur iki 780 Eur (ANK 205 straipsnio 2 dalis). Už veiklą, padarytą ANK 205 straipsnio 3–6 dalyse numatytomis aplinkybėmis, gali būti skiriama bauda iki 6000 eurų.

Kai individualią veiklą vykdydami gyventojai (tarp jų ir įsigiję verslo liudijimus) savo veikloje privalantys naudoti kasos aparatus, tačiau jų nenaudojantys, tai už prekybą be kasos aparato pagal ANK 160 straipsnio 1 dalį numatyta atsakomybė – bauda nuo 590 Eur iki 1100 Eur. Pakartotinai nusižengus (kai gyventojas už tai jau buvo baustas administracine nuobauda), skiriama bauda nuo 900 Eur iki 1950 Eur (ANK 160 straipsnio 2 dalis).

Už kasos kvito neišdavimą, kai privaloma naudoti kasos aparatą – pagal ANK 163 straipsnio 1 dalį numatyta bauda nuo 90 Eur iki 200 Eur, o už pakartotinį nusižengimą nuo 450 Eur iki 900 Eur (ANK 163 straipsnio 2 dalis), o už Kvito neišdavimą, kai neprivaloma naudoti kasos aparato ir už gautų pajamų neapskaitymą – pagal ANK 205 straipsnio 1 dalį numatytas įspėjimas arba bauda nuo 40 Eur iki 140 eurų. Už šių nusižengimų padarymą pakartotinai (kai gyventojas už tai jau buvo baustas administracine nuobauda) skiriama bauda nuo 180 Eur iki 780 Eur (205 straipsnio 2 dalis).

5.4.4. Atsakomybė už valstybinio socialinio draudimo įmokų nemokėjimą

Verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams, kuriems yra prievolė mokėti VSD įmokas, tačiau jų laiku nesumoka, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 19 straipsniu skaičiuojami delspinigiai. Jei per patikrinimą nustatoma, kad VSD įmokos neteisėtai buvo sumažintos, priskaičiuojama trūkstama jų suma ir skiriama bauda taikant MAĮ 139 ir 140 straipsniuose nurodytus baudų dydžius ir nustatytą baudų skyrimo tvarką.

²⁶ BBND yra lygus 50 Eur.

5.4.5. Atsakomybė už privalomojo sveikatos draudimo įmokų nemokėjimą ar netinkamą mokėjimą

Pažeidus PSD įmokų apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką, baudos skiriamos ir delspinigiai skaičiuojami Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka.

5.5. Verslo liudijimus įsigijusių gyventojų veiklos tikrinimas

Gyventojų pagal verslo liudijimą vykdomą veiklą gali tikrinti valstybinių kontrolės institucijų pareigūnai. TVMI ir VMI prie FM pareigūnai veiklos patikrinimus atlieka turėdami savo viršininkų ar jų įgaliotų pareigūnų pasirašytus pavedimus tikrinti.

Pradėdami patikrinimus, pareigūnai gyventojui turi prisistatyti, parodyti savo tarnybinius pažymėjimus, supažindinti jį su pavedimais tikrinti.

Patikrinimai atliekami dalyvaujant verslo liudijimą įsigijusiam gyventojui. Jeigu tuo metu jo nėra, o veiklą vykdo į verslo liudijimą įrašytas šeimos narys, tai patikrinimas atliekamas dalyvaujant tam šeimos nariui.

Pareigūnas turi teisę pagal dokumentų paėmimo aktą iš gyventojų laikinai (iki 30 dienų) paimti dokumentus, daryti jų kopijas arba išrašus, tuos dokumentus sužymėti, kad būtų išvengta jų klastojimo.

Jei mokesčių mokėtojas teigia, kad jo dokumentai yra pavogti ar kitaip prarasti, jis turi pateikti tokį faktą patvirtinantį dokumentą.

Per patikrinimą įtarus, kad verslo liudijimą įsigijęs gyventojas turi prekių be jų įsigijimo dokumentų, kad verčiasi neteisėta ūkine – komercine veikla ar kitaip pažeidžia teisės aktų reikalavimus, turi būti atliekamas visų prekių grupių, blankų, žaliavų ar kitokių materialinių vertybių inventorizavimas ir surašomas inventorizavimo aprašas.

Per patikrinimą nustačius administracinį nusižengimą padariusį asmenį ir administracinės teisės nusižengimo faktus, turi būti surašomas Administracinio nusižengimo protokolai.

Verslo liudijimus įsigijusiems gyventojams rekomenduojama laisvos formos žurnaluose registruoti valstybinių kontrolės institucijų pareigūnų atliekamus patikrinimus. Valstybės kontrolės institucijos pareigūnai šiame laisvos formos žurnale (jeigu jį tikrinimo metu pateikia verslo liudijimą įsigijęs gyventojas) privalo įrašyti atstovaujamos valstybinės kontrolės institucijos pavadinimą, savo vardus ir pavardes, pareigas, tikrinimo tikslus, datą, trumpą tikrinimo išvadą ir pasirašyti.

Veiklos patikrinimo žurnalo pavyzdys

Eil. Nr.	Kontrolės institucija	Tikrintojo vardas, pavardė	Tikrintojo pareigos	Patikrinimo tikslas	Tikrinimo data, laikas	Patikrinimo išvada	Tikrintojo parašas

5.6. Verslo liudijimus įsigijusių gyventojų teisė užginčyti pareigūnų veiksmus

MAJ 144 straipsnyje įtvirtinta gyventojų teisė apskusti bet kurį mokesčių administratoriaus (jo pareigūno) veiksmą arba neveikimą. Ne mokesčiai ginčai tarp gyventojų ir mokesčių administratoriaus nagrinėjami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo arba Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka. Gyventojų skundas dėl mokesčių administratoriaus pareigūno veiksmų ar neveikimo gali būti paduodamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai (kai skundžiamas VMI prie FM arba Vilniaus AVMI sprendimas / veiksmai / neveikimas) ar jos teritoriniam padaliniui (kai skundžiamas kitos (ne Vilniaus) AVMI sprendimas / veiksmai / neveikimas) arba Regionų apygardos administracinio teismo atitinkamiems rūmams, skundą paduodant bet kuriuose teismo rūmuose, kurio veiklos teritorijoje yra AVMI buveinė, per vieną mėnesį nuo mokesčių administratoriaus priimto sprendimo įteikimo mokesčių mokėtojui dienos arba per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas reikalavimo įvykdymo terminas. Jei mokesčių administratorius nevykdo savo pareigų ar vilkina sprendimą ir nustatytu laiku neišsprendžia klausimo, toks neveikimas (vilkinimas) gali būti apskustas per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas klausimo išsprendimo laikas. *Daugiau informacijos apie*

mokesčio administratoriaus priimtų sprendimų apskundimo tvarką galima sužinoti VMI prie FM interneto svetainėje:

<https://www.vmi.lt/evmi/mokesciu-administratoriaus-priimtu-sprendimu-apskundimo-tvarka>.

VI. Valstybinis socialinis draudimas

6.1. Kokia valstybinio socialinio draudimo rūšimi privalomai draudžiasi verslo liudijimus įsigiję gyventojai?

Verslo liudijimus įsigyjantys gyventojai draudžiami VSD viso dydžio pensijai gauti.

Privalomuoju valstybiniu socialiniu draudimu nedraudžiamas verslo liudijime įrašytas fizinis asmuo: sutuoktinis, tėvas, motina, vaikas ar globojamas nuo 14 metų, globėjas (rūpintojas) taip pat patalpų nuomos verslo liudijimą įsigijęs gyventojas (kadangi nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomos veikla nelaikoma individualia veikla).

6.2. Kokie yra pagal verslo liudijimus veiklą vykdančių gyventojų valstybinio socialinio draudimo įmokų dydžiai?

VSD įmokos skaičiuojamos nuo įmokų mokėjimo laikotarpiu galiojančios minimalios mėnesinės algos (toliau – MMA), taikant iš individualios veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimus, gautoms pajamoms nustatytą VSD įmokų tarifą.

VSD įmokų dydžiai

Metai	MMA, Eur	VSD įmokos dydis nedalyvaujantiems pensijų kaupime (tarifas 8,72 proc.), Eur	VSD įmokos dydis dalyvaujantiems pensijų kaupime ir mokantiems 3 proc. (tarifas 11,72 proc.), Eur
2023	840	73,25	98,45
2024	924	80,57	108,29
2025	1038	90,51	121,65
2026	1153	100,54	135,13

Individualią veiklą su verslo liudijimu vykdančios gyventojai ir gaunantys su darbo santykiais susijusių pajamų už veiklos vykdymo dienas privalo mokėti VSD įmokas.

6.3. Kada pradedamos skaičiuoti valstybinio socialinio draudimo įmokos?

Gyventojai, kurie verčiasi individualia veikla įsigiję verslo liudijimą, privalomas mokėti VSD įmokas moka nuo savo veiklos vykdymo pradžios iki veiklos pabaigos.

6.4. Kaip apskaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos?

VSD įmokos apskaičiuojamos proporcingai išduodamam ar pratęsimam verslo liudijimo galiojimo laikui, kuris skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis.

Kai verslo liudijimo galiojimo pradžios diena ir galiojimo pabaigos diena sutampa su kalendorinio mėnesio pradžia ir pabaiga, mokama visa VSD mėnesio įmoka.

Pavyzdys (kai asmuo nekaupia pensijai papildomai savo lėšomis)

Tarkim verslo liudijimo galiojimo laikas nuo 2026-02-01 iki 2026-02-28. VSD įmoka yra 100,54 Eur.

Jei verslo liudijimo galiojimo laikotarpis trumpesnis nei kalendorinis mėnuo arba jei jis galioja nurodytomis dienomis, tai kalendorinio mėnesio VSD įmokos apskaičiuojamos proporcingai verslo liudijimo galiojimo laikotarpiui.

Pavyzdys (kai asmuo nekaupia pensijai papildomai savo lėšomis)

1. Verslo liudijimo galiojimo laikotarpis nuo 2026-02-01 iki 2026-02-27. Apskaičiuodami šio laikotarpio įmoką 100,54 Eur mėnesio įmokos sumą daliname iš vasario mėnesio kalendorinių dienų skaičiaus – 28. Gautą sumą dauginame iš 27 dienų ir gauname 96,95 Eur.

2. Įsigyjamas verslo liudijimas, kurio veiklos vykdymo laikotarpis nuo 2026-06-15 iki 2026-07-20. Viso birželio mėn. įmokos suma 100,54 Eur dalinama iš birželio mėnesio kalendorinių dienų skaičiaus ir dauginama iš 16 dienų (tiek dienų verslo liudijimas galios birželio mėnesį). Gauta suma 53,62 Eur ($100,54 : 30 \times 16$) bus birželio mėnesio VSD įmokos suma. Visa liepos mėnesio įmokos suma 100,54 Eur dalinama iš liepos mėnesio kalendorinių dienų skaičiaus (31 d.) ir gauta suma dauginama iš 20 dienų. Gauta suma 64,86 Eur ($100,54 : 31 \times 20$) bus liepos mėnesio VSD įmokos suma.

3. Jei verslo liudijimas išduotas, nurodant atskiras verslo liudijimo galiojimo dienas (tarkim, sausio mėnesį verslo liudijimas galioja 2, 9, 16, 23, 30 dienomis), tai 100,54 Eur mėnesio įmokos suma dalijama iš sausio mėnesio kalendorinių dienų skaičiaus ir gauta suma dauginama iš 5 dienų. Gauname VSD įmokos sumą 16,22 Eur ($100,54 : 31 \times 5$), kurią reikia mokėti įsigyjant tokį verslo liudijimą.

Pasikeitus MMA dydžiui verslo liudijimo galiojimo laikotarpiu, VSD įmokos atitinkamai perskaičiuojamos ir jų skirtumo suma sumokama per mėnesį nuo MMA dydžio pasikeitimo dienos.

6.5. Kaip turi mokėti valstybinio socialinio draudimo įmokas asmuo tuo pačiu laikotarpiu įsigijęs kelis verslo liudijimus?

VSD įmokos viso dydžio pensijai gauti dydis nepriklauso nuo įsigyjamų verslo liudijimų skaičiaus. Kai įsigyjamų verslo liudijimų galiojimo laikas sutampa (persidengia), šiuo laikotarpiu verslo liudijimus įsigijęs gyventojas draudžiasi valstybiniu socialiniu draudimu kaip turintis vieną verslo liudijimą.

Pavyzdys (kai asmuo senatvės pensijai papildomai savo lėšomis nekaupia)

Tarkime, vieno verslo liudijimo galiojimo laikotarpiu (nuo 2026-02-01 iki 2026-02-28) gyventojas įsigyja kitą verslo liudijimą, kurio galiojimo laikas nuo 2026-02-15 iki 2026-03-31. VSD įmokų už laikotarpį nuo 2026-02-15 iki 2026-02-28 papildomai mokėti nereikia, t. y. už antrąjį verslo liudijimą socialinio draudimo įmokas reikia mokėti tik už kovo mėnesį 100,54 Eur, o bendra tokius verslo liudijimus turinčio gyventojų sumokamų VSD įmokų suma būtų 201,08 Eur (kaip už du mėnesius galiojantį verslo liudijimą (nuo 2026-02-01 iki 2026-03-31)).

6.6. Iki kada reikia sumokėti valstybinio socialinio draudimo įmokas?

Asmenys, ketinantys įsigyti ar pratęsti verslo liudijimus trumpesniam negu 3 mėnesių laikotarpiui (laikotarpis skaičiuojamas nuo pirmos iki paskutinės veiklos dienos, neatsižvelgiant į galimus tarpus), privalo iš anksto sumokėti socialinio draudimo įmokas už visą verslo liudijimo galiojimo laikotarpį.

Asmenys, turintys verslo liudijimus, galiojančius 3 mėnesius ar ilgesnį laikotarpį, VSD įmokas moka kartą per ketvirtį, bet ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 15 dienos.

Pavyzdys

1. Tarkime, gyventojas įsigyja verslo liudijimą, kurio galiojimo laikotarpis nuo 2026-01-01 iki 2026-03-30. VSD įmoka turi būti sumokėta ne vėliau kaip iki 2026-04-15 imtinai.

2. Tarkime, gyventojas įsigyja verslo liudijimą, kurio veiklos vykdymo laikotarpis nuo 2026-02-01 iki 2026-05-31. VSD įmoka už verslo liudijimo galiojimo laikotarpį nuo 2026-02-01 iki 2026-03-31 turės būti sumokėta iki 2026-04-15 imtinai, o už laikotarpį nuo 2026-04-01 iki 2026-05-31 – iki 2026-07-15 imtinai. VSD įmoka už visą verslo liudijimo galiojimo laikotarpį gali būti sumokama ir iki 2026-04-15 imtinai.

Asmuo, įsigijęs verslo liudijimą ne visam kalendoriniam mėnesiui, valstybinio socialinio draudimo įmokas gali sumokėti už visą kalendorinį mėnesį, jei ne vėliau kaip iki asmens Pajamų mokesčio deklaracijos už laikotarpį, į kurį įeina šis mėnuo, pateikimo VMI termino

paskutinės dienos, pateikia Sodros valdybos direktoriaus patvirtintos formos prašymą²⁷ Sodros valdybos teritoriniam skyriui.

6.7. Kokiais atvejais verslo liudijimus turintys asmenys gali nemokėti valstybinio socialinio draudimo įmokų?

Verslo liudijimus turintys asmenys VSD įmokų gali nemokėti (ir tas laikotarpis nebus įskaitytas į jų valstybinio socialinio draudimo stažą) tik tuo atveju, jeigu jie:

gauna (jiems yra paskirta) socialinio draudimo senatvės ar socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensiją, socialinio draudimo negalios pensiją, paskirtą pagal *Socialinio draudimo pensijų įstatymą*;

gauna šalpos pensiją ar kompensaciją, išskyrus šalpos našlaičių pensiją, paskirtą pagal Lietuvos Respublikos valstybinių šalpos išmokų įstatymą;

gauna su socialinio draudimo santykiškai susijusių (socialinio draudimo) senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo), negalios pensiją iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės valstybės, Šveicarijos Konfederacijos arba šalies, su kuria Lietuvos Respublika yra sudariusi tarptautinę sutartį dėl socialinės apsaugos taikymo;

yra laisvės atėmimo vietoje arba jiems Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka teismo nuosprendžiu yra paskirtos priverčiamosios stacionarinio stebėjimo medicinos priemonės ar auklėjamojo poveikio priemonės specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigose;

yra sukakę socialinio draudimo senatvės pensijos amžių pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą.

įsigyja verslo liudijimą pirmai savarankiškai veiklai vykdyti ir dar nėra praėję vieneri metai nuo šios pirmosios veiklos pradžios.

VSD įmokų neprivalo mokėti gyvenamosios paskirties patalpų nuomos verslo liudijimus įsigiję gyventojai.

6.8. Kokios socialinės garantijos yra teikiamos mokantiems valstybinio socialinio draudimo įmokas asmenims?

Mokėdami VSD įmokas verslo liudijimus turintys asmenys įgyja teisę į senatvės ar negalios bei netekto darbingumo pensijas. Mirties atveju apdrausitojo sutuoktinis ir vaikai įgyja teisę į našlių ir našlaičių pensijas.

6.9. Kur mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos?

VSD įmokas į vieną iš Sodros lėšų sąskaitų galima sumokėti elektroninės bankininkystės būdu, taip pat ir visose Lietuvos Respublikos kredito įstaigose, „Perlo“ terminaluose bei Lietuvos pašto klientų aptarnavimo skyriuose ir paštuose. Mokėjimo dokumentuose turi būti nurodytas draudžiamą asmens kodas arba draudėjo kodas (tais atvejais, kai asmuo neturi asmens kodo, jis turi kreiptis į Sodros valdybos teritorinį skyrių dėl informacijos apie jo draudėjo kodą suteikimo), taip pat – įmokos pavadinimas ir kodas (Lėšų gavėjas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie SADM, juridinio asmens kodas 191630223). Smulkesnę informaciją galima rasti www.sodra.lt.

6.9.1. Valstybinio socialinio draudimo įmokų kodas

Nuo 2022-07-01 visos, verslo liudijimą įsigijusio asmens, VSD įmokos (tiek pensijų socialinio draudimo, tiek įsiskolinimai) **mokamos vienu įmokos kodu – 444.**

Jei asmuo įsigyto verslo liudijimo galiojimo metu praranda teisę nemokėti VSD įmokų (pasibaigia nustatytas neįgalumas), tai jis privalo apie tai pranešti Sodros valdybos teritoriniam skyriui ir sumokėti įsiskolinimą už likusį verslo liudijimo galiojimo laiką per 5 darbo dienas.

²⁷Prašymas verslo liudijimo galiojimo laikotarpiu valstybinio socialinio draudimo įmokas mokėti už pilną mėnesį.

Verslo liudijimą įsigyjant (ar pratęsiant) informuojama apie Sodrai privalomą sumokėti **VSD įmoką**, kurios dydį galima sužinoti pasinaudojant Sodros svetainėje esančia [Verslo liudijimo skaičiuokle](#).

VII. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų sumokėjimas

Visi gyventojai, kurie įsigiję verslo liudijimus vykdo individualią veiklą, kas mėnesį moka fiksuotas **6,98 procentų nuo MMA**, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio PSD įmokas.

PSD įmokų dydžiai		
Metai	MMA, Eur	PSD įmokos dydis (6.98 proc.), Eur
2023	840	58,63
2024	924	64,50
2025	1038	72,45
2026	1153	80,48

PSD įmokų neprivalo mokėti patalpų nuomos verslo liudijimus įsigiję gyventojai, kadangi nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomos veikla nelaikoma individualia veikla.

PSD įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

PSD įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių įmokas.

PSD įmokos šioje draudžiamųjų kategorijoje skaičiuojamos verslo liudijimo galiojimo laikotarpiu. Fiziniai asmenys, įsigiję verslo liudijimus laikotarpiui, trumpesniui nei vienas mėnuo, už šį laikotarpį moka mėnesinę, 6,98 procentų MMA, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio PSD įmoką.

Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą įsigiję verslo liudijimą, PSD įmokas už mėnesius, kuriais jie gauna pajamas, nurodytas Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (toliau – SDĮ) 17 straipsnio 1, 2, 3 ir 6, 7, 9 ir 10 dalyse arba (ir) yra asmenys, laikomi apdraustaisiais privalomuoju sveikatos draudimu valstybės lėšomis (SDĮ 6 str. 4 dalis), turi teisę sumokėti kartą per metus, tačiau ne vėliau kaip iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos.

Gyventojams, individualią veiklą vykdantiems, įsigijus verslo liudijimus, PSD įmokų mokėti nereikia, jeigu jie tuo metu yra apdrausti socialiniu (įskaitant sveikatos) draudimu kitoje Europos Sąjungos ar Europos Ekonominės Erdvės valstybėje narėje ar Šveicarijoje ir, paprašius, gali tai įrodyti.

Fizinių asmenų, kurie įsigiję verslo liudijimus vykdo individualią veiklą, metinė PSD įmoka negali būti mažesnė kaip **6,98 procento 12 minimaliųjų mėnesinių algų**, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio.

Gyventojams, vykdantiems individualią veiklą įsigijus verslo liudijimus, kurie patenka į apdraustųjų valstybės lėšomis sąrašą ir (ar) gauna su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, PSD įmokos skaičiuojamos proporcingai išduoto verslo liudijimo galiojimo laikotarpiui, t. y. PSD įmokos mokamos tik už tas kalendorinio mėnesio dienas, kurios nurodytos įsigytame verslo liudijime (t. y. kuriomis galioja verslo liudijimas). Dienos įmoka bus apskaičiuota proporcingai (kalendorinio mėnesio įmokos dydis dalijamas iš to mėnesio kalendorinių dienų skaičiaus ir dauginama iš verslo liudijime nurodytų to mėnesio dienų skaičiaus).

PSD įmokų mokėjimą už gyventojų vykdomą veiklą, įsigijus verslo liudijimus, administruoja Sodros administravimo įstaigos, todėl PSD įmokos mokamos į Sodros biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas.

Nuo 2022-07-01 visos, verslo liudijimą įsigijusio asmens, PSD įmokos (tiek einamosios, tiek mokamos kartą per metus, tiek įsiskolinimai) mokamos vienu įmokos kodu - 444.

Nuo 2022-07-01 PSD ir VSD įmokos (einamosios, įsiskolinimas, mokamos kartą per metus, atidėtos įmokos, baudos, delspinigiai bei palūkanos nuo atidėtų įmokų) turi būti sumokamos vienu pavedimu įmokos kodu - 444.

VIII. Pajamų, gautų iš veiklos pagal verslo liudijimą, deklaravimas

8.1. Ar gyventojas turi teikti Pajamų mokesčio deklaraciją?

Nuolatinis Lietuvos gyventojas, per mokestinį laikotarpį (kalendorinius metus) tiek gavęs, tiek negavęs pajamų iš veiklos, vykdomos įsigijus verslo liudijimą, privalo iki kitų metų gegužės 1 dienos pateikti Pajamų mokesčio deklaraciją. Verslo liudijimą įsigijęs nenuolatinis Lietuvos gyventojas neturi deklaruoti pajamų, gautų iš veiklos, kuria verčiantis gautos pajamos apmokestinamos įsigyjant verslo liudijimą.

Fizinis asmuo, įrašytas verslo liudijime ir kartu vykdamas verslo liudijime nurodytą veiklą, gautų pajamų deklaruoti **savo vardu negali**. Visas iš tokios veiklos gautas pajamas turi deklaruoti verslo liudijimą įsigijęs gyventojas.

8.2. Kokios formos deklaraciją pildyti ir teikti?

Gautos pajamos iš veiklos su verslo liudijimu deklaruojamos pateikiant Pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formą (toliau – Deklaracija), patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos, užpildymo, pateikimo bei tikslinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Patogiausia ir paprasčiausia užpildyti deklaracijas ir pateikti elektroniniu būdu per VMI Elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (adresu <https://deklaravimas.vmi.lt/>).

Elektroninio deklaravimo sistemoje yra įdiegta Pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo priemonė – vedlys, kurio pagalba deklaravimo procesas vykdomas klausimų ir atsakymų principu.

Iš veiklos su verslo liudijimu gautos pajamos deklaruojamos Deklaracijos priede GPM311C (vedlio C dalyje) „Individualios veiklos pajamos“. Deklaruojamos šios iš veiklos su verslo liudijimu gautos pajamos:

1. Iš gyvenamosios paskirties patalpų nuomos veiklos gautos pajamos, įskaitant ir 50 000 eurų per mokestinį laikotarpį viršijančią pajamų dalį (neatsižvelgiant į tai, kad tokios pajamos nelaikomos pajamomis, gautomis iš gyvenamųjų patalpų nuomos veiklos, vykdytos su verslo liudijimu). Šios pajamos žymimos 90 pajamų rūšies kodu.

Jeigu gyvenamųjų patalpų nuomos pajamos gautos iš juridinių asmenų, jos deklaruojamos deklaracijos GPM311D priede (vedlio D dalyje) 23 pajamų rūšies kodu;

2. Iš kitų veiklos rūšių, vykdytų su verslo liudijimu, gautos pajamos žymimos 92 pajamų rūšies kodu. Deklaruojama visa tokių pajamų suma, įskaitant ir per mokestinį laikotarpį 50 000 eurų viršijančią gautų pajamų dalį bei 4 500 eurų viršijančią pajamų dalį, gautą iš juridinių asmenų už jiems suteiktas paslaugas ar parduotas prekes (įskaitant savo gamybos prekes) bei iš ne savo gamybos prekių pardavimo individualią prekybos veiklą vykdančioms gyventojams (tiek prekybos verslo liudijimus įsigijusiems, tiek įregistravusiems individualią prekybos veiklą su pažyma), taip pat už ankstesnį mokestinį laikotarpį atliktus darbus ar suteiktas paslaugas gautas pajamas, išskyrus:

– gautas pajamas iš tokia pačią veiklą įregistravusio juridinio asmens arba gautas pajamas iš žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo, jas pardavus individualią prekybos veiklą vykdančioms gyventojams (tiek su prekybos verslo liudijimu, tiek individualią prekybos veiklą vykdančioms su pažyma);

– pajamas, gautas pažeidžiant Nutarime nustatytus kitus veiklos ar teritorinius apribojimus.

3. Vykdamas veiklą su verslo liudijimu ir gavęs pajamų pažeidžiant Nutarime nustatytus veiklos ir / ar teritorinius apribojimus, taip pat iš tokia pačią veiklą įregistravusio juridinio asmens bei gavęs pajamų iš žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo individualią prekybos veiklą vykdančioms gyventojams, tokios gautos pajamos deklaruojamos 93 pajamų rūšies kodu kaip pajamos iš įregistruotos ar registruotinos individualios veiklos (t. y. ne kaip iš individualios veiklos su verslo liudijimu gautos pajamos, kurios deklaruojamos 92 pajamų rūšies kodu).

Virtualaus buhalterio i.APS naudotojams, pagal programoje vedamą Pajamų ir išlaidų žurnalą, taip pat trečių šalių pateiktus duomenis VMI užpildys preliminaras pajamų deklaracijas. Programa galima naudotis prisijungus prie VMI informacinės sistemos i.MAS [per e. bankininkystę ar su VMI priemonėmis](#). Demonstracinė virtualaus buhalterio versija „i.APS DEMO“ skirta

susipažinimui, kaip veikia programa, kokios jos galimybės. Prisijungę prie e. banko, rinkitės VMI e. paslaugą – „i.APS DEMO“. Daugiau informacijos apie virtualų buhalterį i.APS rasite <https://www.vmi.lt/evmi/virtualus-buhalteris-i.aps>.

8.3. Ar iš veiklos pagal verslo liudijimą pajamų galima atimti patirtas veiklos išlaidas ir pasinaudoti pajamų mokesčio lengvatomis?

Deklaruojant pajamas iš veiklos pagal verslo liudijimą, su ta veikla susijusios deklaruotos išlaidos neatimamos. Gyventojų patirtų išlaidų suma neturi įtakos fiksuoto dydžio pajamų mokesčio, sumokėto už verslo liudijimą, dydžiui. Gyventojas, gaudamas pajamas tik iš veiklos pagal verslo liudijimą, negalės pasinaudoti lengvatomis, leidžiančiomis atimti iš pajamų tam tikras gyventojų patirtas išlaidas²⁸.

Gyventojui, gaunančiam pajamas tik iš veiklos pagal verslo liudijimą, netaikomi neapmokestinamieji pajamų dydžiai (NPD).

8.4. Ar pajamos, gautos iš veiklos pagal verslo liudijimą, įskaitomos į gautas gyventojų metines pajamas?

GPMĮ 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nuo pajamų iš veiklos pagal verslo liudijimą, mokamas savivaldybių tarybų nustatytas fiksuoto dydžio pajamų mokestis iš anksto, įsigyjant verslo liudijimą. Sumokamas fiksuoto dydžio pajamų mokestis nepriklauso nuo per metus gautos konkrečių pajamų sumos.

Pagal GPMĮ 16 straipsnio nuostatas, pajamos, apmokestintos įsigijus verslo liudijimą, neįskaitomos apskaičiuojant gyventojų metines apmokestinamąsias pajamas. Vadinasi, apskaičiuojant gyventojui taikytiną metinį neapmokestinamąjį pajamų dydį (MNPD), neturi būti įskaitomos pajamos, gautos iš veiklos pagal verslo liudijimą.

IX. Pajamų mokesčio dalies skyrimas paramos gavėjams

Pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą (toliau – LPI) gyventojai 2026 m. (nuo 2025 m. gautų pajamų gyventojų sumokėto pagal Pajamų mokesčio deklaraciją (GPM311 forma) arba išskaičiuoto pajamų mokesčio – jeigu gyventojas deklaracijos teikti neprivalo) gali paskirti paramą iki 1,2 procentų:

– nevyriausybinėms organizacijoms (nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų valdymo nepriklausomiems savanoriškumo pagrindais įsteigtiems visuomenės ar jos grupės naudai veikiantiems viešiesiems juridiniams asmenims, kurių tikslas nėra siekti politinės valdžios arba įgyvendinti vien tik religinius tikslus), kurioms Juridinių asmenų registre suteikta nevyriausybinių organizacijų žyma ir paramos gavėjo statusas (išskyrus tradicines religines bendruomenes, bendrijas, centrus, kurie gali būti priskiriami nevyriausybinių organizacijoms, jeigu atitinka Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme nustatytus reikalavimus, ir kuriems Juridinių asmenų registre suteikta nevyriausybinių organizacijų žyma, tačiau jiems netaikoma prievolė įgyti paramos gavėjo statusą),

– ir / ar meno kūrėjams, paramos gavėjais įregistruotiems Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos tvarkomoje Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų informacinėje sistemoje,

– ir (ar) užsienyje esančių lietuvių bendruomenių, kitų lietuviškų įstaigų ar organizacijų, kurios gali būti paramos gavėjais pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą, sąraše²⁹ nurodytai užsienio valstybėje įsteigta lietuvių bendruomenei ar kitai lietuviškai įstaigai ar organizacijai.

Bendrai šiems paramos gavėjams (išskyrus profesinės sąjungas ar profesinių sąjungų susivienijimus) skiriama pajamų mokesčio dalis neturi viršyti 1,2 procentų.

Iki 0,6 proc. pajamų mokesčio dalis gali būti skiriama Juridinių asmenų registre įregistruotoms politinėms organizacijoms (politinėms partijoms ir politiniams komitetams),

²⁸ Šių išlaidų sąrašas pateiktas GPMĮ 21 straipsnio 1 dalyje.

²⁹ Patvirtintas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos 2011 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-265 „Dėl Užsienyje esančių lietuvių bendruomenių, kitų lietuviškų įstaigų ar organizacijų, kurios gali būti paramos gavėjais pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą, sąrašo patvirtinimo“.

atitinkančioms įstatymų reikalavimus dėl politinės organizacijos narių skaičiaus ir kurioms nėra pradėta pertvarkymo arba likvidavimo procedūra.

Iki 0,6 proc. pajamų mokesčio dalis gali būti skiriama profesinei sąjungai ir (arba) profesinių sąjungų susivienijimui, kurie LPĮ nustatyta tvarka turi teisę gauti paramą.

Nuolatinis Lietuvos gyventojas gali skirti iki 1,2 proc. sumokėto pajamų mokesčio dalį vienam paramos gavėjui ar kelioms paramos gavėjams, iki 0,6 proc. – vienai ar kelioms politinėms partijoms ir iki 0,6 proc. – vienai ar kelioms profesinėms sąjungoms ar profesinių sąjungų susivienijimams. Skiriantis paramą gyventojas turi pateikti Prašymo pervesti pajamų mokesčio dalį paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms FR0512 formą (toliau – Prašymas FR0512).

Prašymas FR0512 (formos 05 versija) užpildomas ir pateikiamas elektroniniu būdu, prisijungus prie VMI Elektroninio deklaravimo informacinės sistemos, tiesiogiai portale (realiu laiku), adresu <http://deklaravimas.vmi.lt>.

Gyventojų paskirta pajamų mokesčio dalis pasirinktiems gavėjams pervedama tik pagal elektroniniu būdu pateiktus Prašymus, o paštu atsiųsti ar kitaip pateikti popieriniai Prašymai FR0512 nagrinėjami.

Nuolatinis Lietuvos gyventojas, už įsigyjamą verslo liudijimą sumokėjęs fiksuoto dydžio pajamų mokestį, gali sumokėto fiksuoto dydžio pajamų mokesčio nustatytą dalį skirti paramos gavėjams ir politinėms partijoms.

Paramos gavėjų (įskaitant ir paramos gavėjo statusą turinčių meno kūrėjų), politinių partijų duomenys, profesinių sąjungų ir profesinių sąjungų susivienijimų paskelbti VMI prie FM interneto svetainėje <https://www.vmi.lt/evmi/paramos-gaveju-ir-politiniu-organizaciju-duomenys>.

X. Gyventojų registravimas PVM mokėtojais ir PVM mokėjimo prievolės (nauja X skyriaus redakcija)

Nuo 2025 m. gegužės 1 d. įsigaliojus pridėtinės vertės mokesčio (PVM) mokėtojų registravimo ir smulkiojo verslo schemos taikymo tvarkos pakeitimams, šiame skyriuje pateikiami ir aptariami atvejai, kuriais gyventojui, vykdančiam individualią veiklą pagal verslo liudijimą, atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju, apskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti PVM į valstybės biudžetą teisės aktų nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad prievolė registruotis PVM mokėtoju gali atsirasti ne tik tuo atveju, kai viršijama Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme (toliau – PVM įstatyme) nustatyta 45 000 Eur atlygio už šalies teritorijoje vykdančią ekonominę veiklą patiektas prekes ir (ar) suteiktas paslaugas riba. Prievolė registruotis PVM mokėtoju taip pat gali atsirasti dėl prekių įsigijimo iš kitų ES valstybių narių ar paslaugų įsigijimo iš užsienio apmokestinamųjų asmenų, dėl paslaugų teikimo kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, ekonominės veiklos vykdymo per kontroliuojamus asmenis.

Todėl vertinant gyventoją, vykdančią veiklą pagal verslo liudijimą, prievolę registruotis PVM mokėtoju, turi būti kompleksškai įvertinamos ne tik jo gaunamos pajamos, bet ir kitos PVM įstatyme nustatytos aplinkybės, galinčios lemti PVM prievolių atsiradimą.

10.1. Dėl prekių tiekimo ir paslaugų teikimo atsirandančios PVM prievolės

10.1.1. Kada veiklą pagal verslo liudijimą vykdančias gyventojas privalo registruotis PVM mokėtoju?

Gyventojai, kurie vykdo veiklą pagal verslo liudijimą, PVM mokėtojais turi registruotis, jeigu bendra atlygio už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas suma praėjusiais kalendoriniais metais viršijo PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą 45 000 Eur ribą arba einamaisiais kalendoriniais metais viršijo arba numatoma viršyti šią ribą.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad apskaičiuodami praėjusių kalendorinių metų ir einamųjų kalendorinių metų atlygį, gyventojai turi atsižvelgti į gautą ir / ar gautiną atlyginimą pinigais ar

bet kokia kita forma už praėjusiais kalendoriniais metais (skaičiuojant nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.) ir einamaisiais kalendoriniais metais šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas.

Pavyzdys

Gyventojas nuo 2025 m. kovo mėnesio teikia tekstų vertimo paslaugas Lietuvos apmokestinamiesiems asmenims. 2025 m. kovo – gruodžio mėnesiais jo atlygis iš tekstų vertimo veiklos buvo 27 000 Eur, o 2026 m. sausio mėnesį iš šios veiklos gavo 47 000 Eur.

Kadangi atlygis 2026 m., t. y. einamaisiais kalendoriniais metais, šalies teritorijoje už suteiktas tekstų vertimo paslaugas sudarė 47 000 Eur, t. y. viršijo nustatytą registravimuisi PVM mokėtoju 45 000 Eur ribą, tai šiam gyventojui 2026 m. sausio mėnesį atsirado prievolė registruotis PVM mokėtoju, bei už paslaugas, dėl kurių teikimo nurodytoji riba buvo viršyta, skaičiuoti ir mokėti į biudžetą PVM.

Tarkime, pavyzdyje pateiktu atveju, gyventojas sausio mėnesį už suteiktas vertimo paslaugas išrašė 3 sąskaitas faktūras: sausio 5 d. – 20 000 Eur, sausio 15 d. – 17 000 Eur, o sausio 25 d. – 10 000 Eur sumai. Taigi, registravimosi PVM mokėtoju 45 000 Eur riba buvo viršyta dėl paskutiniojo sausio mėnesio paslaugų teikimo sandorio, t. y. dėl 10 000 Eur.

Todėl, pavyzdyje nurodytu atveju, gyventojui atsirado ne tik prievolė registruotis PVM mokėtoju, bet ir už paslaugas, dėl kurių teikimo buvo viršyta registravimosi PVM mokėtoju nustatyta riba (nuo sandorio, kurio vertė 10 000 Eur) apskaičiuoti PVM ir jį sumokėti į biudžetą. Pavyzdyje pateiktu atveju, tai sudarytų 1 736 Eur (10 000 x 21 proc. / (100 proc. + 21 proc.)).

10.1.2. Kaip apskaičiuojama į biudžetą mokėtina PVM suma, kai PVM mokėtoju neįsiregistravusio gyventojų einamųjų metų pajamos iš veiklos pagal verslo liudijimą viršijo 45 000 Eur ribą?

Gyventojui, viršijus 45 000 Eur ribą, PVM turi būti pradėtas skaičiuoti nuo to mėnesio, kurį minėta riba buvo viršyta. PVM privalo būti apskaičiuotas už visas patiektas prekes ir suteiktas paslaugas, dėl kurių tiekimo (teikimo) nurodyta 45 000 eurų riba buvo viršyta.

Pavyzdys, kaip skaičiuojama mokėtina į biudžetą PVM suma pateiktas šios atmintinės 10.1.1 punkte.

10.1.3. Kas neįtraukiama į registravimuisi nustatytą 45 000 Eur ribą?

Pagal PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalies nuostatas, apmokestinamasis fizinis asmuo, apskaičiuodamas praėjusiais kalendoriniais metais ir / ar einamaisiais kalendoriniais metais savo atlygį iš vykdomos ekonominės veiklos, į 45 000 Eur ribą neturi įtraukti:

- atlygio už PVM neapmokestinamų prekių tiekimą (paslaugų teikimą), pvz., draudimo, švietimo paslaugas, teikiamas asmenų įstatymų nustatyta tvarka turinčių teisę teikti šias paslaugas, ir pan.;

- gautų avansinių sumų. Pagal PVM įstatymo nuostatas, avansu vadinamas prekių tiekėjo (paslaugų tiekėjo) iš pirkėjo (kliento) gautas visas ar dalis atlyginimo dar prieš prekių pardavimą ar paslaugų suteikimą. Tai reiškia, kad apmokestinamojo fizinio asmens prieš prekių pardavimą ar paslaugų teikimą iš pirkėjo (kliento) gautas avansas į 45 000 Eur nustatytą sumą neįtraukiamas. Patiekus prekes ar suteikus paslaugas turi būti išrašytas dokumentas, kuriame įforminamas prekių (paslaugų), už kurias buvo gautas avansas, pardavimo faktas, o dokumente nurodyto atlyginimo už parduotas prekes (suteiktas paslaugas) suma turi būti įtraukiama į 45 000 Eur sumą. Gautas avansas, neviršijantis išrašytame prekių pardavimo (paslaugų suteikimo) dokumente nurodyto atlyginimo už parduotas prekes (suteiktas paslaugas) sumos, tampa apmokėjimu už parduotas prekes (suteiktas paslaugas);

- atlygio, gauto už ilgalaikio turto, naudoto šio fizinio asmens ekonominėje veikloje tiekimą;

- atlygio už nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų tiekimą ir finansinių paslaugų teikimą, jeigu šie sandoriai yra atsitiktinio pobūdžio ir fizinis asmuo įprastai nesiverčia tokio pobūdžio veikla. Tačiau, jeigu fizinio asmens sudaromi, pvz., nekilnojamojo turto pardavimo sandoriai turi tokios ekonominės veiklos vykdymo požymių (fizinis asmuo parduoda ne tik jam priklausiusį

nuosavybės teise nekilnojamąjį turtą, bet jis atitinkamais laikotarpiais perka, o vėliau parduoda nekilnojamąjį turtą, ar pan.), tai tokie sandoriai nelaikomi atsitiktiniais ir pajamos, gautos iš tokių sandorių sudarymo, turi būti įtraukiamos į 45 000 Eur sumą.

Pavyzdys

Gyventojas, įsigijęs verslo liudijimą teikia gyvenamųjų patalpų nuomos paslaugas Vilniuje ir Juodkrantėje. Vilniuje sudaroma gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis su kitu gyventoju, kurios terminas 2 metams, o Juodkrantėje vykdoma trumpalaikė gyvenamųjų patalpų nuoma, t. y. išnuomojama savaitei, 3 savaitėms ir pan., bet ne ilgiau nei 2 mėn. Skačiuojant 45 000 Eur ribą, bus įtraukiamos tik pajamos, kurios gaunamos už Juodkrantėje gaunamą trumpalaikę gyvenamųjų patalpų nuomą. O pajamos už Vilniuje gaunamą ilgalaikę gyvenamųjų patalpų nuomą neįskaičiuojamos į minėtą ribą, nes pagal PVM įstatymo 31 straipsnio 1 dalį jos yra PVM neapmokestinamos.

10.1.4. Nuo kada PVM mokėtoju neįsiregistravęs gyventojas turi pradėti skaičiuoti į biudžetą mokėtiną PVM?

PVM turi būti skaičiuojamas už tą mėnesį, kurį buvo viršyta registravimosi PVM mokėtoju nustatyta 45 000 Eur atlygio suma. PVM privalo būti apskaičiuotas už visas patiektas prekes ir suteiktas paslaugas, dėl kurių tiekimo (teikimo) nurodyta 45 000 eurų riba buvo viršyta.

Pavyzdžiai:

1. Gyventojas pagal verslo liudijimą šalies teritorijoje nuo 2025 m. kovo mėnesio vykdo prekybą avalyne. Jo pajamos praėjusiais kalendoriniais metais (2025 m. kovo – gruodžio mėn. sudarė 25 000 Eur, o einamaisiais kalendoriniais metais 2026 m. sausio – vasario mėn. – 18 500 Eur), t. y. neviršijo privalomos registravimuisi nustatytos 45 000 Eur ribos. Todėl gyventojui 2025 m. nebuvo ir 2026 m. nėra prievolės registruotis PVM mokėtoju ir skaičiuoti bei mokėti į biudžetą PVM.

2. Gyventojas pagal verslo liudijimą šalies teritorijoje nuo 2025 m. kovo mėnesio vykdo prekybą avalyne. Praėjusiais kalendoriniais metais (2025 m. gegužės – gruodžio mėnesiais (imtinai) gyventojas pagal verslo liudijimą šalies teritorijoje gavo 51 000 Eur, t. y. praėjusiais kalendoriniais metais pajamos viršijo registravimuisi PVM mokėtoju nustatytą 45 000 Eur ribą, o einamaisiais kalendoriniais metais 2026 m. sausio – liepos mėn. – 37 500 Eur).

Gyventojui 2025 m. atsirado prievolė registruotis PVM mokėtoju, nes bendra atlygio už šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas suma praėjusiais kalendoriniais metais viršijo PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nustatytą 45 000 Eur ribą.

PVM turi būti pradėtas skaičiuoti nuo to sandorio, kuriuo 2025 m. minėta riba buvo viršyta ir turi būti skaičiuojamas visus 2026 m.

10.2. PVM prievolės, atsirandančios dėl prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių

10.2.1. Kada atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtojais dėl prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių?

Prievolė individualia ar profesine veikla besiverčiantiems Lietuvos gyventojams (įskaitant ir įsigijusius verslo liudijimą) registruotis PVM mokėtojais atsiranda, kai einamaisiais arba praėjusiais kalendoriniais metais bendra iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių PVM mokėtojų (arba privalančių tokiomis būti) įsigytų ir į Lietuvą atgabentų prekių vertė (be PVM) viršija 14 000 eurų, neatsižvelgiant į tai, kad jų atlygis iš vykdomos ekonominės veiklos praėjusiais ir (arba) einamaisiais kalendoriniais metais nebuvo didesnis kaip 45 000 Eur.

Jeigu tokių asmenų pajamos per praėjusius kalendorinius metus neviršija 45 000 eurų ir nenumatoma šios ribos viršyti einamaisiais kalendoriniais metais, šie asmenys, privalantys registruotis PVM mokėtojais, gali pasirinkti taikyti SVS Lietuvoje.

Skačiuojant iš kitų valstybių narių įsigytų prekių vertę, reikia atsižvelgti tik į tokių prekių vertę, kurių pardavėjai savo šalyje yra įsiregistravę ar neįsiregistravę, tačiau privalantys įsiregistruoti PVM mokėtoju, asmenys ir neatsižvelgiama į tokių prekių vertę, kurios:

- kitoje valstybėje buvo apmokestintos taikant specialią apmokestinimo schemą (maržos schemą);

- jeigu būtų tiekiamos Lietuvoje, tai joms būtų taikomas 0 proc. PVM tarifas;
- ar būtų neapmokestinamos PVM.

Pavyzdys

Verslo liudijimą turintis gyventojas vykde veiklą, prekiauvo drabužiais, šalies teritorijoje esančiose turgavietėse prekyvietėse. PVM mokėtoju neįsiregistravo, nes praėjusiais kalendoriniais metais atlygis už parduotas prekes nebuvo didesnis kaip 45 000 Eur. 2025 m. iš Lenkijos šis asmuo įsigijo prekių už 6 500 Eur, 2026 m. sausio mėnesį už 7 000 Eur, o vasario mėnesį už 9 000 Eur.

Taigi, per 2025 kalendorinius metus gyventojas įsigijo prekių mažiau kaip už 14 000 Eur, todėl jam nebuvo prievolės registruotis PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimo.

Per 2026 m. sausio ir vasario mėnesius šis gyventojas iš kitos valstybės narės įsigijo prekių daugiau kaip už 14 000 Eur, todėl 2026 m. vasario mėnesį tokiam gyventojui atsirado prievolė registruotis PVM mokėtoju ir už vasario mėnesį apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą PVM už visas įsigytas prekes, dėl kurių įsigijimo viršijo 14 000 Eur ribą.

Pažymėtina, kad gyventojas, įsiregistravęs PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimų iš kitos valstybės narės, turi skaičiuoti visų savo šalies teritorijoje tiekiamų prekių ir / ar teikiamų paslaugų pardavimo PVM, neatsižvelgiant į tai, kad praėjusiais kalendoriniais metais atlygis nebuvo didesnis kaip 45 000 Eur, tačiau toks asmuo, kuris neviršija PVM įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje nurodytos 45 000 Eur ribos, gali taikyti smulkiojo verslo schemą Lietuvoje (toliau - SVS), t. y. už savo tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas neskačiuoti PVM ir jo nemokėti į valstybės biudžetą.

10.2.2. Kokios prievolės atsirastų gyventojui, turėjusiam registruotis PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimų iš kitų valstybių narių, tačiau juo neįsiregistravusiam?

Jeigu gyventojas, atsiradus prievolei registruotis PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių, PVM mokėtoju neįsiregistruoja, tai:

- jam atsiranda prievolė pateikti prašymą registruotis PVM mokėtoju, naudojantis Mano VMI autentifikuota paslauga,
- jis turi pateikti PVM mokėtoju neįregistruoto asmens mokėtino PVM apyskaitą (FR0608 forma), naudodamasis elektroninio deklaravimo sistema (EDS),
- Lietuvos gyventojas nuo iš kitų valstybių narių įsigytų prekių vertės (be kitose valstybėse narėse sumokėto PVM) privalo apskaičiuoti ir sumokėti į Lietuvos biudžetą PVM, apskaičiuotą taikant standartinį ar lengvatinį, jeigu toks nustatytas įsigytoms prekėms, PVM tarifą.

10.3. Prievolės registruotis PVM mokėtoju atsiradimas dėl kontroliuojamų asmenų

PVM įstatyme yra nustatyta, kad tuo atveju, kai gyventojas kontroliuoja keletą juridinių asmenų, t. y. ne mažiau kaip du juridinius asmenis, tai prievolė registruotis PVM mokėtoju gyventojui ir jo kontroliuojamiems juridiniams asmenims atsiranda:

– kai visų jo kontroliuojamų juridinių asmenų ir jo paties (jeigu jis pats vykdo PVM apmokestinamą ekonominę veiklą) bendra atlygio už šalies teritorijoje vykdančią ekonominę veiklą patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas suma praėjusiais kalendoriniais metais ir / arba einamaisiais kalendoriniais metais viršijo 45 000 Eur, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvieno iš jų atlygis neviršijo šios ribos;

– kai visų jo kontroliuojamų asmenų ir jo paties (jeigu vykdo PVM apmokestinamą ekonominę veiklą) bendra iš kitų valstybių narių įsigytų prekių vertė praėjusiais kalendoriniais metais viršijo ar einamaisiais kalendoriniais metais viršijo, ar numato viršyti 14 000 Eur, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvieno iš jų įsigytų prekių vertė atitinkamais kalendoriniais metais neviršijo šios ribos.

Aukščiau nurodytos sąlygos netaikomos, jeigu šie asmenys gali įrodyti, kad:

1) nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir

2) jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio, ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais.

PVM įstatymo prasme, bet koks asmuo laikomas kontroliuojančiu apmokestinamąjį asmenį, jeigu jis:

- 1) tiesiogiai ar netiesiogiai valdo daugiau kaip 50 procentų to apmokestinamojo asmens akcijų (dalių, pajų) arba kitų teisių į paskirstytino pelno dalį arba išimtinių teisių jas įsigyti, arba
- 2) pats valdydamas ne mažiau kaip 10 procentų to apmokestinamojo asmens akcijų (dalių, pajų) arba kitų teisių į paskirstytino pelno dalį, arba išimtinių teisių jas įsigyti, kartu su susijusiais asmenimis jų valdo daugiau kaip 50 procentų, arba
- 3) turi teisę išrinkti (paskirti) daugumą to apmokestinamojo asmens valdymo organų narių ir (ar) faktiškai kontroliuoja to apmokestinamojo asmens priimamus sprendimus.

10.3.1. Kada keletą juridinių asmenų kontroliuojančiam gyventojui atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju?

Jeigu gyventojas, vykdamas bet kokią ekonominę veiklą, yra įsteigęs keletą juridinių asmenų (UAB, viešąją įstaigą, mažąją bendriją ir pan.) ir valdo daugiau kaip 50 procentų tokių juridinių asmenų akcijų (dalių, pajų), tai vykdančiam ekonominę veiklą gyventojui (o taip pat ir jo kontroliuojamiems juridiniams asmenims) atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju, jeigu gyventojas ir jo kontroliuojamų juridinių asmenų bendras atlygis už šalies teritorijoje, vykdamas ekonominę veiklą, patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas suma praėjusiais kalendoriniais metais viršijo ir / arba einamaisiais kalendoriniais metais viršija ar numato viršyti 45 000 Eur, neatsižvelgiant į tai, kad paties gyventojas atlygis ar jo kontroliuojamo juridinio asmens atlygis, nesiekia 45 000 Eur, išskyrus atvejus, kai šie asmenys gali įrodyti, kad:

- 1) nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir
- 2) jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio, ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais.

Pavyzdys

Gyventojas, įsigijęs verslo liudijimą, vykdė prekybą turgavietėje ir jo praėjusių kalendorinių metų atlygis buvo 10 000 Eur. Be to, jis praėjusiais kalendoriniais metais buvo įsteigęs vieną bendrovę ir vieną viešąją įstaigą, kuriose valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų ir dalių. Šių juridinių asmenų atlygis už šalies teritorijoje patiektas prekes ir ar suteiktas paslaugas praėjusiais kalendoriniais metais atitinkamai sudarė 20 000 Eur ir 25 000 Eur.

Šiuo atveju laikoma, kad gyventojas kontroliavo 2 juridinius asmenis ir bendra praėjusių kalendorinių metų atlygio suma sudarė 55 000 Eur (10 000 + 20 000 + 25 000), tai jam ir jo kontroliuojamiems juridiniams asmenims buvo prievolė registruotis PVM mokėtojais, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvieno iš jų atlygis atskirai nesiekė registravimuisi PVM mokėtoju nustatytos ribos. Išskyrus atvejus, jei asmuo gali įrodyti, kad atitinka aukščiau nurodytas sąlygas.

Šiuo atveju svarbu nustatyti dėl kurio asmens (gyventojas ar kontroliuojamų asmenų) šalies teritorijoje patiektų prekių ar suteiktų paslaugų buvo viršyta 45 000 Eur atlygio riba. Šie asmenys (ar asmuo) privalo už visas patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas, dėl kurių buvo viršyta minėta riba, apskaičiuoti ir į biudžetą sumokėti PVM.

10.3.2. Kada gyventojui, kuris kartu su susijusiu asmeniu kontroliuoja (valdo) keletą juridinių asmenų, atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju?

Pagal PVM įstatymo nuostatas (PVM įstatymo 2 straipsnio 31 dalis) susijusiais asmenimis yra laikomi fizinis asmuo ir tokie su juo susiję asmenys:

- 1) fizinis asmuo ir jo sutuoktinis, sužadėtinis arba sugyventinis jei:
 - sutuoktiniai – vyras ir moteris, įstatymų nustatyta tvarka įregistravę santuoką;
 - sužadėtiniai – vyras ir moteris, sudarę susitarimą tuoktis. Susitarimas tuoktis gali būti išreikštas raštu ir žodžiu. Paduotas nustatytos formos prašymas civilinės metrikacijos įstaigai įregistruoti santuoką laikomas viešu susitarimu tuoktis;
 - sugyventiniai – vyras ir moteris, kurie, įregistravę savo partnerystę, bendrai gyvena ne mažiau kaip vienerius metus neįregistravę santuokos, turėdami tikslą sukurti šeiminius santykius;
- 2) fizinio asmens giminaičiai (tėvai, vaikai, seneliai, jų broliai ir seserys, vaikaičiai, broliai, seserys, tetos, dėdės, pusbroliai, pusseserės, sūnėnai, dukterėčios bei jų vaikai);

3) fizinio asmens sutuoktinio giminaičiai (tėvai, vaikai, seneliai, vaikaičiai, broliai, seserys);
 4) fizinio asmens sugyventinio giminaičiai (sugyventinio tėvai, vaikai, seneliai, vaikaičiai, broliai, seserys);

5) fizinio asmens giminaičių sutuoktiniai ar sugyventiniai (tėvų, vaikų, brolių, seserų sutuoktiniai ar sugyventiniai); taip pat šių sutuoktinių ar sugyventinių giminaičiai (tėvai, vaikai, broliai, seserys);

6) fizinis asmuo ir asmuo, su kuriuo susijęs globos santykiais ir kiti atvejai.

(plačiau apie PVM įstatymo prasme susijusius asmenis žr. PVM įstatymo 2 straipsnio 31 dalies komentare).

Nuo 2023-01-01 bendra to paties asmens kontroliuojamų juridinių asmenų ir paties asmens, kuris kontroliuoja, atlygio suma nesumuojama, jei nėra dirbtinio verslo skaidymo, t. y. jei:

a) nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir

b) jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio, ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais.

Pavyzdžiai:

1. Verslo liudijimą įsigijęs gyventojas turgavietėje parduoda prekes. UAB X jis turi 15 procentų jos akcijų, o jo brolis (susijęs asmuo) 45 procentus. Kitoje bendrovėje Y šis gyventojas turi 20 procentų akcijų, o kitas su juo susijęs asmuo (žmonos sesuo) šioje bendrovėje valdo 60 procentų akcijų.

Šiuo atveju, gyventojas, kartu su susijusiais asmenimis kontroliuoja 2 juridinius asmenis (pats valdo ne mažiau kaip 10 procentų kiekvieno juridinio asmens akcijų (dalių), o kartu su susijusiais asmenimis daugiau kaip 50 procentų), todėl jam, o taip pat ir kartu su susijusiais asmenimis kontroliuojamiems juridiniams asmenims (UAB X ir bendrovei Y), prievolė registruotis PVM mokėtoju atsiranda tuo atveju, jeigu gyventojas ir jo kontroliuojamų juridinių asmenų praėjusiais kalendoriniais metais bendras atlygis už šalies teritorijoje, vykdant ekonominę veiklą, patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas suma viršijo 45 000 Eur, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvieno iš jų atskirai minėtas atlygis neviršija šios ribos.

Tarkime, kad gyventojas praėjusių kalendorinių metų bendras atlygis už šalies teritorijoje patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas buvo 7 000 Eur, o jo kontroliuojamų juridinių asmenų atitinkamai 25 000 Eur ir 30 000 Eur. Taigi, gyventojas ir jo kontroliuojamų juridinių asmenų bendras atlygis buvo 62 000 Eur, t. y. praėjusiais kalendoriniais metais viršijo 45 000 Eur ribą, todėl 2025 m. verslo liudijimą įsigijusiam gyventojui (taip pat kartu su susijusiais asmenimis kontroliuojamiems juridiniams asmenims (UAB X ir bendrovei Y) buvo prievolė registruotis PVM mokėtoju. Nuo 2023 m. sausio 1 d. nereikia sumuoti kontroliuojamų asmenų ir fizinio asmens veiklos pajamų tada, kai nėra dirbtinio skaidymo.

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog, nustačius dėl kurio asmens šalies teritorijoje patiektų prekių ar suteiktų paslaugų (gyventojas ar jo kontroliuojamų asmenų) buvo viršyta 45 000 Eur atlygio riba, šis asmuo (ar asmenys) privalo už visas patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas, dėl kurių buvo viršyta minėta riba, apskaiciuoti ir į biudžetą sumokėti PVM.

2. Verslo liudijimą įsigijęs gyventojas, turgavietėje parduoda prekes. Viešojoje įstaigoje jis valdo 20 procentų jos dalių, o jo brolis (susijęs asmuo) 45 procentus. Kitoje bendrovėje šis gyventojas turi 5 procentų akcijų, o kitas su juo susijęs asmuo (žmonos sesuo) šioje bendrovėje valdo 10 procentų akcijų. Gyventojas praėjusių kalendorinių metų (2025 m.) bendras atlygis už šalies teritorijoje patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas buvo 15 000 Eur, o jo kontroliuojamų juridinių asmenų atitinkamai 25 000 Eur ir 30 000 Eur.

Šiuo atveju, kai gyventojas kartu su susijusiu asmeniu (broliu) tik viešojoje įstaigoje valdo daugiau kaip 50 procentų jos dalių, tai PVM įstatymo prasme, laikoma, kad jis kontroliuoja tik vieną juridinį asmenį, todėl šiam gyventojui, o taip pat viešajai įstaigai, nėra prievolės registruotis PVM mokėtojais, jei kiekvienas iš jų atskirai neviršija 45 000 Eur atlygio ribos.

10.3.3. Kada ekonominę veiklą vykdančiams sutuoktiniams atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtojais?

Jeigu kiekvienas iš sutuoktinių atskirai vykdo ekonominę veiklą (įsigijus verslo liudijimą ar pan.), tai prievolė registruotis PVM mokėtoju kiekvienam iš jų gali atsirasti, jeigu kiekvieno iš jų atlygis už vykdančią ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir (ar) suteiktas paslaugas praėjusiais kalendoriniais metais viršijo ir / arba einamaisiais kalendoriniais metais viršija ar numato viršyti 45 000 Eur.

Vieno sutuoktinio po santuokos įsteigtas juridinis asmuo yra laikomas bendrąja jungtine nuosavybe (jeigu tas juridinis asmuo nėra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė, pvz., yra rašytiniai įrodymai, kad juridinis asmuo įsteigtas už asmenines vieno sutuoktinio lėšas), ir abu sutuoktiniai šios įmonės atžvilgiu laikomi kontroliuojančiais asmenimis (kadangi šią įmonę valdo kartu ir jiems priklauso lygios šios įmonės dalys).

Todėl, kai sutuoktiniai, patys, kaip ekonominę veiklą vykdančios gyventojai, santuokos metu yra įsteigę bent po vieną juridinį asmenį, kurie yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, tai laikoma, kad:

- sutuoktinis (pvz., vyras), kartu su susijusiu asmeniu (žmona), kontroliuoja savo ir sutuoktinės įsteigtus juridinius asmenis ir
- jo sutuoktinė, kartu su susijusiu asmeniu (savo vyru), kontroliuoja savo ir sutuoktinio įsteigtus juridinius asmenis.

Taigi, šiuo atveju laikoma, kad vyras ir žmona kontroliuoja po keletą juridinių asmenų.

Prievolė vyrui, vykdančiam ekonominę veiklą (ir atitinkamai jo žmonai), registruotis PVM mokėtoju atsiranda, jeigu vyro ir jo kontroliuojamų kelių (2 ir daugiau) juridinių asmenų bendras atlygis praėjusiais kalendoriniais metais už vykdančią ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas viršijo ir / arba einamaisiais kalendoriniais metais viršija ar numato viršyti 45 000 Eur, nors kiekvieno iš jų minėtas atlygis neviršija šios ribos.

Pavyzdys

1 situacija. Sutuoktinis, vykdančias veiklą pagal verslo liudijimą, santuokos metu įsteigė bendrovę A, kurioje valdo 70 procentų akcijų, o jo sutuoktinė, taip pat vykdančią veiklą pagal verslo liudijimą, santuokos metu įsteigė bendrovę B, kurioje valdo 90 procentų akcijų.

Šiuo atveju, abu sutuoktiniai bendroves įsteigė santuokos metu, todėl laikoma, kad kiekvienas iš jų kontroliuoja po 2 juridinius asmenis (A ir B) ir prievolė kiekvienam sutuoktiniui registruotis PVM mokėtoju atsiranda, jeigu kiekvieno sutuoktinio veiklos pagal verslo liudijimą ir kontroliuojamų 2 juridinių asmenų (A ir B) bendras atlygis praėjusiais kalendoriniais metais už vykdančią ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas viršijo ir / arba einamaisiais metais viršija ar numato viršyti 45 000 Eur ribą.

Tarkime, vyro atlygis praėjusiais kalendoriniais metais (pvz. nuo 2025 m. vasario mėn. iki 2025 m. gruodžio mėn.) buvo 40 000 Eur, o jo kontroliuojamų juridinių asmenų, atitinkamai 15 000 Eur ir 10 000 Eur. Šiuo atveju vyro bendras atlygis sudarė 65 000 Eur, t. y. viršijo registravimuisi PVM mokėtojais nustatytą ribą. Todėl vyrui, vykdančiam veiklą, įsigijus verslo liudijimą, ir jo kontroliuojamiems juridiniams asmenims 2025 m. atsirado prievolė registruotis PVM mokėtoju ir skaičiuoti bei mokėti į biudžetą PVM. Nuo 2023 m. sausio 1 d. nereikia sumuoti kontroliuojamų asmenų ir fizinio asmens veiklos pajamų tada, kai nėra dirbtinio veiklos skaidymo (plačiau apie tai 10.3.2 punkte).

Žmonos atlygis praėjusiais kalendoriniais metais (pvz. nuo 2025 m. vasario mėn. iki 2025 m. gruodžio mėn.) buvo 10 000 Eur, o jos kontroliuojamų juridinių asmenų (A ir B) atitinkamai 15 000 Eur ir 10 000 Eur. Šiuo atveju, žmonos ir jos kontroliuojamų juridinių asmenų bendras atlygis sudarė 35 000 Eur, t. y. nesiekė registravimuisi PVM mokėtojais nustatytos 45 000 Eur ribos, todėl žmonai 2025 m. nebuvo prievolės registruotis PVM mokėtoja.

2 situacija. Vyras, vykdančias veiklą pagal verslo liudijimą, iki santuokos sudarymo buvo įsteigęs individualią įmonę, o jo žmona, taip pat vykdančią veiklą su verslo liudijimu, santuokos metu gavo palikimą ir iš šių lėšų įsteigė bendrovę. Įsteigti juridiniai asmenys nėra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, jei vedybų (povedybinėje) sutartyje nenumatyta kitaip.

Šiuo atveju, laikoma, kad kiekvienas iš sutuoktinių kontroliuoja tik vieną savo įsteigtą juridinį asmenį. Kiekvienam iš sutuoktinių prievolė registruotis PVM mokėtoju atsiranda, jeigu atlygis praėjusiais kalendoriniais metais ir / arba einamaisiais kalendoriniais metais už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir / ar suteiktas paslaugas viršija ar numato viršyti 45 000 Eur ribą.

Pažymėtina, kad PVM įstatymo 71 straipsnio 7 dalyje ir 71 (1) straipsnio 6 dalyje nurodyta prievolė skaičiuoti gautą (numatomą gauti) atlygį ir prekių iš kitų valstybių narių įsigijimus nėra taikoma tik tuo atveju, kai asmuo ir jo kontroliuojami juridiniai asmenys gali įrodyti, kad:

a) nė vienas jų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys nėra tas pats asmuo ir

b) jų faktiškai vykdoma ekonominė veikla nėra to paties pobūdžio, ir jie neveikia vienas kito naudai ar interesais.

10.3.4. Kada atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtojais dėl kontroliuojamų asmenų prekių įsigijimo iš kitų valstybių narių?

Leidinio 10.3 papunkčio nuostatos taikomos ir tuomet, kai prievolė registruotis PVM mokėtoju gyventojui atsiranda dėl to, kad visų gyventojų kontroliuojamų asmenų ir jo paties (vykdančio ekonominę veiklą) bendra iš kitų valstybių narių įsigytų prekių vertė praėjusiais kalendoriniais metais viršijo ar einamaisiais kalendoriniais metais viršijo ar numato viršyti 14 000 Eur, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvieno iš jų įsigytų prekių vertė atitinkamais kalendoriniais metais neviršija šios ribos.

10.3.5. Kokios yra PVM prievolės, jeigu kontroliuojami asmenys, esant prievolei registruotis PVM mokėtojais, jais neįsiregistruoja?

Jeigu gyventojas, kuriam yra prievolė registruotis PVM mokėtoju dėl 10.3. papunktyje nurodytų aplinkybių, PVM mokėtoju nesiregistruoja, tai jam taikomos 10.2.2 papunktyje išdėstytos atitinkamos nuostatos.

10.4. Prievolė registruotis PVM mokėtoju dėl paslaugų įsigijimo iš užsienio valstybių

Lietuvos gyventojas nuo 2025-05-01 turi įsiregistruoti PVM mokėtoju, skaičiuoti, deklaruoti ir mokėti PVM jeigu įsigyja iš užsienio valstybių apmokestinamųjų asmenų šalies teritorijoje teikiamų paslaugų (pvz.: reklama per „Facebook“, „Google“, tarpininkavimo paslaugas iš „Airbnb“, „Bolt“, „Booking“, „Wolt“ ir kt.), už kurias jis PVM įstatymo 95 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka privalo apskaičiuoti ir sumokėti PVM.

10.5. Prievolė registruotis PVM mokėtoju dėl paslaugų teikimo kitose valstybėse narėse

Lietuvos gyventojas nuo 2025-05-01 turi įsiregistruoti PVM mokėtoju, jeigu teikia paslaugas (pvz., reklamos, teisinės ir kt.), kurių teikimo vieta, remiantis paslaugų teikimo vietos nustatymo kriterijais (pagal nuostatas, iš esmės tolygias PVM įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatoms), yra kita valstybė narė (išskyrus paslaugas, kurios toje valstybėje narėje neapmokestinamos PVM arba apmokestinamos taikant 0 procentų PVM tarifą).

10.6. Kada gyventojui, atsiranda galimybė taikyti SVS?

Lietuvos apmokestinamasis asmuo, kuriam atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju paslaugų įsigijimo ir (arba) paslaugų teikimo tikslais, arba dėl to, kad bendra iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių PVM mokėtojų (arba privalančių tokiomis būti) įsigytų ir į Lietuvą atgabentų prekių vertė (be PVM) viršija 14 000 eurų, gali pasirinkti taikyti SVS Lietuvoje, t. y. nuo Lietuvoje tiekiamų prekių ir (arba) teikiamų paslaugų PVM gali neskaičiuoti, jeigu bendra atlygio už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas

paslaugas suma per praėjusius kalendorinius metus neviršija 45 000 Eur ir nenumatoma šios ribos viršyti einamaisiais kalendoriniais metais.

Pavyzdys

Verslo liudijimą turintis gyventojas įsigijo reklamos paslaugas iš užsienio valstybės apmokestinamojo asmens, jam atsirado prievolė registruotis PVM mokėtoju, tačiau jis gali pasirinkti registruotis PVM mokėtoju, taikančiu SVS Lietuvoje, ir nuo savo Lietuvoje teikiamų paslaugų (teikiamų prekių) PVM gali neskaičiuoti, jeigu gyventojas pajamos praėjusiais kalendoriniais metais neviršijo 45 000 Eur ir nenumatoma šios ribos viršyti einamaisiais kalendoriniais metais.

10.7. Dėl prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo kitų valstybių narių neapmokestinamiesiems asmenims

Kai gyventojas, kuris yra įsikūręs tik vienoje valstybėje narėje (pvz., Lietuvoje) vykdydamas veiklą, teikia elektronines paslaugas ir / arba vykdydamas ES vidaus nuotolinę prekybą prekėmis, siunčia prekes iš Lietuvos į kitas valstybes nares **neapmokestinamiesiems asmenims (nevykdantiems veiklos asmenims)**, tai pasiekus 10 000 Eur ribą dėl tokių sandorių, jam atsiranda prievolė skaičiuoti PVM tų šalių, į kurias prekės nugabenamos, arba kur įsikūręs elektroninių paslaugų pirkėjas. Tokiu atveju atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju kitose valstybėse narėse arba galima naudotis vieno langelio principo sistema One Stop Shop ([OSS](#)). OSS – tai sistema, kuri palengvina mokesčių PVM prievolių vykdymą asmenims, teikiantiems elektronines ir kitas paslaugas (kurių suteikimo vieta yra kitose valstybėse narėse) ir vykdantiems nuotolinę prekybą prekėmis neapmokestinamiesiems asmenims tais atvejais, kai veikla apima daugiau nei vienos valstybės narės teritoriją. Asmenys, teikiantys paslaugas / tiekiantys prekes ir besinaudojantys sistema, registruojasi, deklaruoja ir moka PVM vienoje valstybėje narėje, neatsižvelgdami į tai, kad paslaugas teikia / prekes tiekia keliose valstybėse narėse.

XI. Rekomenduojami leidiniai (paaškinimai)

Leidiniai (paaškinimai) apie PVM prievoles, ekonominę veiklą vykdantiems asmenims (įskaitant gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus):

- [Individualios veiklos, vykdomos pagal pažymą, ypatumai,](#)
- [Apie smulkiojo verslo schemas \(SVS\) Lietuvoje taikymą Lietuvos apmokestinamiesiems asmenims nuo 2025-05-01.](#)

Daugiau informacijos apie verslo liudijimų įsigijimo tvarką galima sužinoti VMI prie FM svetainėje [https://www.vmi.lt/evmi/vr-ir-vl-isigijimas-nutraukimas#kuriomis-veiklos-rūšimis-galima-verstis-isigijus-verslo-liudijimą](https://www.vmi.lt/evmi/vr-ir-vl-isigijimas-nutraukimas#kuriomis-veiklos-rusimis-galima-verstis-isigijus-verslo-liudijima) arba paskambinus į VMI prie FM Mokesčių informacijos centrą konsultavimo telefonu +370 5 260 5060. Telefonu suteikta konsultacija yra lygiavertė rašytinei, nes pokalbiai yra įrašomi bei saugomi 5 metus.

Taip pat informuojame, kad ši Verslo liudijimą įsigijiančio gyventojas atmintinė skelbiama VMI prie FM svetainėje <https://www.vmi.lt/evmi/individuali-veikla-ir-verslo-liudijimai>.
